

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

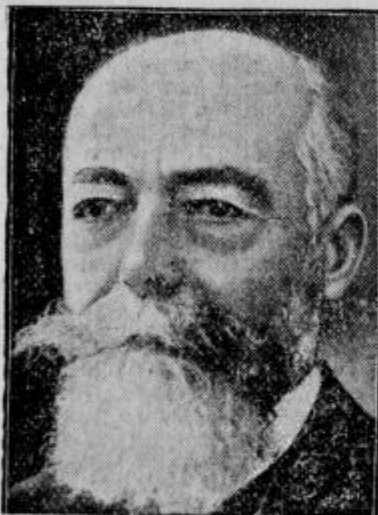
Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ruski fanatik izvršil atentat na Doumerja

Predsednik francoske republike hudo ranjen — Njegovo stanje je zelo nevarno
Upanje je, da ostane živ

5 revolverskih strelav

Pariz, 6. maja. AA. Agencija Havas poroča: Danes ob 15.30 ko je predsednik francoske republike Doumer obiskal razstavo, ki so jo priredili književniki — bivši bojevniki, se je predsedniku republike približal Rus Gugulov in sprožil nanj iz neposredne bližine

pet revolverskih strelav, od katerih so štirje zadeli Doumera v glavo. Doumer je padel na tla, medtem pa je atentator izstrelil še en strel, ki je zadela v roko pisatelja Clauda Farrera.

Strašna zmeda

Med navzočimi je nastala strašna zmeda, ki jo je atentator izrabil ter se priplazil do izhoda. Tam pa je njegov beg preprečil šef javne varnosti, ki ga je razorožil in predal stražnikom.

Ranjenega predsednika so takoj prepekljali v bolnišnico Beaujon, kjer so mu zdravniki takoj potegnili kroglice iz glave.

Diagnoza zdravnikov

Ob 16. uri so zdravniki postavili tole diagnozo: Doumera je ranil en strel, ki mu je prebil obe lici, ni se pa doteknil možganov, ter drugi strel, ki je predsedniku prebil ramo.

Doumer se ni zavedel in je izgovoril samo nekaj nerazumljivih besed. Zdravniki so takoj izvedli transfuzijo krvi; druge operacije za zdaj še ne nameravajo.

V bolnišnici in pred njo

Ko se je doznalo za atentat, so v bolnišnico takoj prihiteli predsednik vlade g. Tardieu s člani kabineta ter predsednikov zet. Razen tega so predsednika republike obiskale še druge odlične osebnosti kakor emir Fejsal, mnogoštevilni diplomati in druge politične osebnosti, ki so se vpisale v knjigo predsednika republike.

Vest o atentatu na predsednika republike Doumera se je po Parizu razširila z bliskovito naglieo in povsod silno presenetila. Listi so takoj izdali posebne izdaje in popisali okoliščine, v katerih se je atentat izvršil. V svojih člankih izražajo priznanje predsedniku republike in mu žele skorajšnje okrevanje.

Podrobnosti o blaznem zločinu

Pariz, 6. maja. tg. O atentatu na predsednika Doumera so do sedaj znane naslednje podrobnosti: Predsednik republike Doumer se je danes popoldne po programu odpeljal v spremstvu svojega mornariškega pobočnika kapitana Le Bigota v Rue Beller, kjer je hotela Zveza pisateljev, kateri so se udeležili vojne, prireditelj v palači Rothschildove ustanove literarni večer o priliki književnega tedna, ki ga prirejajo sedaj po vsej Franciji.

Ko je predsednik Doumer popoldne ob 3 stopil v dvorano, se mu je približal neznanec in oddal nanj več strelav. Dva sta ga zadela v glavo, eden pa v ramo. Predsednik pisateljske zveze Claude Farrere, ki je spremljal predsednika, je bil tudi zadet v roko. Glavni ravnatelj mestne policije Guichard, ki je bil tudi v spremstvu, je takoj zagrabil napadaleca in mu iztrgal revolver. Pri tem pa je bil tudi sam nekoliko ranjen. Množica se je takoj vrgla proti atentatorju in se je policiji le težko posrečilo napadaleca odvesti.

Predsednik Doumer se je takoj zrušil ves krvav. Hitro so ga prepekljali v bližnjo bolnišnico Beaujon. Njegovo stanje je silno resno, ker je star že 75 let. Vest o atentatu se je razširila po Parizu zelo hitro. Ob tej uri se zbirajo velike množice pred omenjeno bolnišnico in čakajo na poročila o zdravstvenem stanju predsednika. Tudi pred predsednikovo palačo se zbirajo ogromne množice, katere policija komaj zadržuje.

Predsednikovo stanje neholiko boljše

Pariz, 6. maja. tg. Stanje predsednika Doumera se je nekoliko zboljšalo. Zdravniki

vanje.

Okoli bolnišnice, v kateri leži ranjeni predsednik, se je zbrala velikanska množica ljudi ter je bilo treba organizirati posebno redarsko službo za vzdrževanje reda.

Predsednika bodo rešili?

Pariz, 6. maja. AA. Po najnovejših vesteh je predsednikovo stanje nevarno, vendar se zdi, da rane niso takšne prirode, da bi bile nevarne za življenje.

Atentator na Doumera je bivši predsednik ruske fašistične organizacije Gugulov. Izjavil je, da je ta atentat napravil zato, da se mašuje nad Francozi, ker niso v Rusiji intervenirali proti boljševikom.

upajo celo, da ga bodo že danes lahko prepekljali v Elizejsko palačo. Neresnična je vest nekaterih pariških večernih listov, da bi bil predsednik Doumer že umrl. Po prvem zdravniškem komuniqueju, ki je bil izdan ob 17.45 na dvorišču navedene bolnišnice, je bil Doumer zadet z obema kroglicama v glavo, z eno v desno ramo. Izgubil je mnogo krvi in je bil zelo pretresen. Njegovo stanje je zelo resno. Kakor doznava vaš dopisnik od zasebne strani, so že odstranili kroglice, ki je zadela predsednika za ušesom. Tudi drugo kroglico so že odstranili. V bolnišnico sta dospela policijski predsednik Chiappe in ministrski predsednik Tardieu, ki je danes prvič po svoji bolezni zapustil svoje stanovanje.

Nori ruski fanatik

Med tem pa so že znane nekatere podrobnosti o napadalcu. Po dosedanjih poizvedbah je že ugotovljeno, da gre za motiv, ki je pol političnega, pol osebnega značaja. Napadalec je dr. Pavel Gorgulov, Rus, ki je bil rojen l. 1895 v Braviskaji na Kavkazu. Na praški univerzi je dokončal zdravniške študije in je bival dolga leta v Franciji. Poročen je s Švicarko, ki biva v Monacu. Na vprašanje, zakaj je storil ta atentat, je odgovoril obotavljaje: »Sem predsednik narodne ruske fašistične stranke. To stranko sem sam ustanovil leta 1930. Bil sem vedno proti boljševizmu.« Na vprašanje, kaj ima baš proti predsedniku francoske republike, je odgovoril: »Francija podpira boljševizem in vsa Evropa je proti moji narodni domovini.« Ko so policijski uradniki silili vanj še dalje, je odgovarjal zmeđeno: »Predsednik sem, predsednik sem, Francija pomaga boljševizmu.« Več dosedaj niso mogli spraviti iz njega. Za-

sliševanje se bo jutri nadaljevalo, posebno o tem, ali ima tovariše pri atentatu.

Tudi druga operacija se je posrečila

Atentator ni normalen

Pariz, 6. maja. AA. Transfuzijo krvi so zdravniki na predsedniku zdaj že dvakrat uspešno izvršili. Čeprav se nahaja predsednik republike Doumer v nezavesti, vendar zdravniki upajo, da mu bodo mogli rešiti življenje, če ne pride do hudih notranjih krvavitav.

Na podlagi prvih zaslišanj atentatorja Gorgulova so ugotovili, da pripada struji ruskih fašistov in da je hkrati vpisan tudi v organizacijo ruskih anarhistov. Po poklicu je medicinec. Na podlagi splošnega vtisa, ki so ga zdravniki dobili o njem, je verjetno, da ni duševno normalen.

Atentator je izjavil, da je atentat izvršil zato, da se mašuje nad Francozi, ki bi bila mogla, pa ni hotela o pravem času rešiti Rusijo pred boljševizmom.

Pariz, 6. maja. AA. Takoj, ko se je razširila vest, da je izvršen atentat na predsednika francoske republike, so začele prihajati v velikem številu brzojavke šefov tujih vlad. V bolnišnico prihajajo neštete ugledne osebnosti iz francoskih diplomatskih in političnih krogov, ministri, senatorji in poslanci ter predsednikovi prijatelji, ki izražajo svoje sočutje in živo željo, da bi predsednik republike srečno preстал posledice atentata.

Pariz, 6. maja. tg. V stanju predsednika Doumera ni nobene izpremembe. Se vedno leži v bolnici Beaujon. Napadalec Gorgulov si je pridobil vstopnico pod napačnim imenom kot časnikar Pavel Brave. Po dosedanjem zasliševanju se domneva, da je napadalec izvršil napad ne samo iz političnih, temveč tudi iz osebnih razlogov. Govori se, da so oblasti ovirale Gorgulova v izvrševanju njegove prakse radi političnega delovanja v Franciji in da so mu zagrozile, da ga bodo izgnale. Na povelje pariške policije je bila v Monaku prijeta njegova žena in prepeljana v Pariz.

Pariz, 6. maja. tg. Kakor doznava vaš dopisnik, se je zvečer posrečila tudi druga operacija pri Doumerju.

Dolar

Dunaj, 6. maja. ž. Po kabelskih vesteh je danes notiral dolar v Curihu 511, večeraj pa 512. V Parizu je poskočil od 25,33 na 25,34, napram funtu šterlingu pa je ostal neizpremenjen.

Reparacije in vojni dolgovi naj se znižajo za 25%

London, 6. maja. ž. Dopisnik »United Press« poroča, da je zvedel z merodajne strani, da bo Anglija na lausanski konferenci predlagala, da se znižajo zavezniški dolgovi in reparacije za 25 %.

Kaj pravijo v Londonu

London, 6. maja. ž. Sklep angleške vlade, da naj Anglija na lozanski konferenci predlaga, da se znižajo tako reparacije kakor vojni dolgovi, za 25%, ima svoj vzrok v tem, ker se je splošen položaj v svetu poslabšal in ker je politična in ekonomska situacija v Nemčiji malodane katastrofalna. Današnji angleški listi prinašajo izjavo nekega nemškega državnika, ki je izjavil, da Nemčija ne more vzeti resno namena Velike Britanije, da se v Lausanne samo znižajo vojni dolgovi in reparacije, ker se vendar s tem ne bo približala stališču, ki ga zastopa nemška vlada. Nemška vlada zahteva, da se reparacijsko vprašanje končnoveljavno reši, kajti samo znižanje reparacij in vojnih dolgov ne bo predstavljalo končne solucije, vsled česar ga tudi Nemčija ne bo mogla sprejeti.

Konferenca v treh etapah

London, 6. maja. tg. Po angleški zamisli naj bi se izvedla lozanska konferenca v treh fazah: 1. Najprej naj se sestanejo velesile, Anglija, Francija, Italija, Japonska, Belgija in Nemčija ter en opazovalec Amerike.

2. Nato naj bi se sestale male reparacijske apnice Jugoslavija, Grčija, Portugalska, Poljska in Češkoslovaška.

3. Nato naj bi bila splošna konferenca o obnovi Evrope, na katero naj bi se povabile tudi Avstrija, Madjarska, Bolgarska, Turčija in nevtralni državi Švedska in Švica.

Francija odločno proti

Pariz, 6. maja. tg. Kakor piše »Echo de Paris«, bo Francija odločno protestirala proti angleškemu trodelnemu načrtu lozanske konference. Francija smatra, da je nedopustno, da bi velesile postavile male upnice Nemčije pred gotova dejstva. Francija bo protestirala tudi proti tretji fazi, to je, da bi se razgovora o obnovi Evrope udeležile vse države, ker vidi v tem preprečevanje francoskega podnavskega načrta, ki se protivi dogovoru MacDonalda, Tardieuja in Flandina dne 4. aprila.

Hoover ne dovoli inflacije

Washington, 6. maja. AA. Predsednik Združenih držav Hoover je iznenada predložil kongresu spomenico, v kateri opozarja na nemir in razburjenost, ki se je polastila prebivalstva skoro v vseh ameriških državah, ker ni mogoče uravnovežiti proračuna in ker se ponavljajo poizkusi z inflacijo.

Hoover zahteva strogo znižanje izdatkov in

Protivozorni zakon v Avstriji

Dunaj, 6. maja. AA. Včeraj je izšla uredba o izvajanju zakona o omejitvi uvoza.

Po tej uredbi uvozno dovoljenje še ne daje interesentom pravice, da razpolagajo z odgovarjajočo valuto pri Avstrijski narodni banki. Zato se

Amerika za ali proti?

Washington, 6. maja. ž. »United Press« sporoča v zvezi z vestmi o znižanju reparacij in vojnih dolgov za 25%, da bi bil tak predlog v ameriških krogih povoljno sprejet. Sploh je Amerika pripravljena, da gre v vsakem pogledu na roko državam, samo da jim prej pride do stabilizacije evropskih razmer. Nasprotno pa je v parlamentarnih krogih popolnoma drugačno razpoloženje in senator MacKellar je izjavil dopisniku »United Press«, da senat v nobenem slučaju ne bo dovolil znižanja evropskih vojnih dolgov ter da bo vsak tak predlog odbil. Splošno verujejo, da bo stvar skušal rešiti s posredovalnim predlogom predsednik Hoover sam še pred volitvami.

najava v tej zvezi, da je treba proračun znižati za 700 milijonov dolarjev.

Ta svota in pa znesek ene milijarde dolarjev iz novih takš bosta zadostovala za ravnotežje. Hoover zahteva naposled, naj kongres čimprej odebri finančni zakon in potrdi predložene ukrepe.

Hooverova spomenica je izzvala med poslanci kongresa dokašnjo nejevoljo.

bo tudi po prejemu uvoznega dovoljenja uvoz dotičnega blaga lahko preprečil s tem, da uvoznik ne bo dobil potrebnih deviz za plačilo blaga.

Inserirajte v »Slovencu«!

Inflacije ne bo

Odločna izjava finančnega ministra in vlade.

Predsednik Društva bančnih zavodov dr. Ivan Slokar, je imel 4. t. m. priliko razgovarjati se z g. ministrom dr. Grgorjevičem. G. finančni minister je ob tej priliki izjavil, da je strah pred inflacijo v Jugoslaviji popolnoma neutemeljen. Do inflacije ne pride niti v najmanjšem obsegu pod nobenim pogojem in vlada inflacije nikakor ne bo dopustila. Dinarska valuta bo obdržala svoje dosedanje kritje, ki temelji na zakonu o denarju. G. minister je je pooblastil g. predsednika dr. Slokarja, da sme to njegovo izjavo objaviti in tudi na poljuben drug način uporabiti.

Ta odločna izjava finančnega ministra bo gotovo imela za posledico trezno in pravilno presojanje naše valute in bo preprečila nepremišljeno nakupovanje nepremičnin in blaga, ki je dosedaj povzročilo kupecem veliko škodo, ker so plačevali cene, ki ne odgovarjajo pravilni prometni vrednosti.

Hranilne vloge v naši državi

Belgrad, 6. maja. AA. Po statistiki Narodne banke na podlagi podatkov Društva denarnih zavodov in Zveze jugoslovanskih hranilnic so znašale hranilne vloge v Jugoslaviji 1. februarja 1932 po vložnih knjižicah 9.208, milijonov Din, po tekočih računih 2.667 milijonov Din, skupno 11.875 milijonov Din. Pri tem niso vštete vloge pri kreditnih zadrugah, čekovni računi Poštne hranilnice in žiro računi Narodne banke.

Imenovanja v ministrstvih

Belgrad, 6. maja. ž. V finančnem ministrstvu je bil postavljen za načelnika oddelka za državne dolgove v 3. skupini I. stopnje Grgorje Ilić, do sedaj višji svetnik finančnega ministrstva. V resoru ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje je postavljena za administrativno uradnico higieniskega zavoda v Zagrebu v 9. skupini Ljudmila Ogrinc.

Nelojalni socialisti

»Zdaj smo pobili svojega dednega sovražnika v črni suknji, drugi bomo posekali zmaja v Hitlerjevi obleki.« Tako nekako se je glasil refren član- kov o zadnjih volitvah v Avstriji, ki jih je napisalo glasilo socialnih demokratov na Dunaju.

Krščanski socialisti so pri volitvah v dunajski občinski svet radi neplodne in zgolj negativne opo- zicijske politike svojih starešin v mestni hiši, radi zapostavljanja naraščanja v stranki in radi hu- de gospodarske stiske, katere so za omahljivega volivca krivi vedno tisti, ki so na vladi, res zgu- bili okoli 18% glasov v primeri s poslanskimi vo- litvami v letu 1930. In odslej bodo imeli v občins- kem svetu samo 4 mandate več kakor hitlerjevci (13), ki prej niso imeli niti enega. Toda zadnje volitve so tudi pokazale, da se postojanke krščan- skih socialistov na deželi niso omajale — pri občins- kih volitvah na Koroškem in Štajerskem so ti napredovali, pri volitvah v avstrijski deželni zbor so na glasovih tudi pridobili in le na Solnograškem so nekoliko nazadovale. Kljub temu so socialisti de- mokrati smatrali, da je po volitvah nastopil ugo- den trenutek, ko lahko definitivno obračunajo s svojim »dednim nasprotnikom«, krščanskim socia- lizmom.

Narodni socialisti, ki nimajo v narodnem sve- tu, to je v poslanski zbornici, niti enega poslanca in ki so se radi volivnega uspeha preobjedli, so že na večer volitev trosili letake po Dunaju, s ka- terimi so zahtevali razpust narodnega sveta in nove volitve. Schobrovi velenemci in Heimatblock so se pridružili tej zahtevi iz dveh razlogov, ki sta na prvi pogled prav paradoksalna. Po računu na pod- lagi volitev 24. aprila bi velenemci pri morebitnih poslanskih volitvah v vsej državi ne zbrali več niti 50.000 glasov. Položaj Heimatblocka ni mnogo boljši. Obe stranki bo pogoltnilo hitlerstvo, pred katerim so se zrušile puhle meščanske stranke, med temi tudi Schumijeva kmetijska zveza (Land- bund). Glave teh strank se skušajo na eni strani pravočasno spraviti pod streho narodnih socia- listov za primer, da ti pridejo na vlado, na drugi strani pa so zahtevale razpust narodnega sveta zato, da si ustvarijo možnost pogajanja z vlado in da potem v zameno za svoje koncesije glede tega vprašanja pridejo v vlado.

Oton Bauer je takoj opazil nered v meščanskih strankah — za socialne demokrate je pač to tudi krščanska socialna stranka — in je mislil, da je napočila ura, ko je treba vreči na tehnično vso težo njegove stranke, to se pravi izzvati volitve prav v trenutku, ko je zavladala v vrstah krščanskih so- cialcev malodušnost in ko je hitlerstvo že zasadi- lo svoje kremplje v strohnelo meščanstvo. Za socia- liste je nastopil čas, ko lahko »pobijejo dednega na- sprotnika v črni suknji«, postavijo diktaturo pro- letarijata in zatirajo hitlerstvo, še preden pože- kerene.

Igra dunajskih socialistov, ki so doslej pod- pirali vlado krščanskih socialistov, pač ni lepa in se bo brezdvomno maščevala nad njimi samimi. Krščanski socialci, med katerimi se je leva struja v zadnjih letih tako utrdila, da je nadvladala Seip- levo in Voguinovo desno krilo, in Bureschova vlada so se nenadoma znašli med dvema ognjema. Na eni strani hitlerstvo, velenemci in Heimatblock, na drugi strani socialni demokrati; na eni strani vo- litve, združene z neizbežnimi stroški, z ognjem po- litičnih strasti in kaosom, ki bi lahko nastal v državi po razmahu narodnih socialistov prav tako, kakor v Prusiji, in to v času, ko potrebuje država miru, da lahko uredi svoje finance, izposljuje po- sojilo in reši Kreditanstalt, na drugi strani poslan- ska zbornica, v kateri je bila vlada po novem na- stopu socialistov v manjšini!

Kanceler Buresch se je izmuznil iz klešč s tem, da je podal ostavko, ko so si krščanski socialci že zagotovili sodelovanje kmetijske zveze in Heimat- blocka. Po dunajskih napovedih bo nova vlada usmerjena bolj na desno; ako se bo v njej uve- ljavila Seiplova desničarska struja krščanskih so- cialcev, potem je dr. Buresch ne bo vodil več, ker je sam levičar. Za njegovega naslednika se zelo imenuje dr. Rintelen, štajerski deželni glavar in znan prijatelj Heimwehra iz časov hitlerskega puča.

Socialisti so padli krščanskim socialcem v hrbet v trenutku, ko so se ti postavili po robu hitlerjevem in se je struja levo orientiranih če- dalje bolj oglašala ter zahtevala boj skrajnemu nacionalizmu, pa naj si bo ta iz vrst Heimwehra, Heimatblocka ali narodnih socialistov. Sami socia- listi so izzvali položaj, ki bi si ga sam dr. Seipel kot nasprotnik sedanjega parlamentarizma in pri- staš močne roke, ne mogel ugodnega želeči. Čudno naključje, da bo moral dr. Seipel z bolniške postelje v Meranu nestrpno gledati, kako bodo stali na krmlu »njegove« vlade, neprimerno manj spo- sobni možje.

Ni verjetno, da bi se krščanski socialci tesneje vezali s strankami, kakor so Heimatblock in Land- bund, ki so obsojene na smrt, ker je mlajše in čvrstše hitlerstvo pobralo programe in ljudi. No- vo vlado bodo pač le za silo skrupulali, da bo lahko srečno prepeljala državo ob pečinah finančne in gospodarske stiske do jeseni, ko bo treba razpisati volitve.

Za to svojo potezo bodo dunajski socialisti težko polagali račune. Z njo niso samo škodovali Bureschevi vladi in državi, ki si takšnih tresljav- lev, kakor je vladna kriza, pač ne more privoščiti v tem času, ko se trese njena valuta, temveč tudi sami sebi. S svojo potezo so hitlerjevem pokazali, da jim je pot odprta, ker se jim ne bo treba bati skupnega nastopa katoliške stranke in socialnih demokratov proti njim. Narodni socialisti se bodo lahko mirno pripravljali na jesenske volitve. Du- najski socialisti pa naj se zavedajo, da hitlerjevci ne bodo odjedali glasov samo krščanskim socia- lcam, temveč vsaj v tolikšni meri tudi njim!

Dogovor s Švico

Bern, 6. maja. AA. V zmislu dogovora o kliringu, ki ga je sprejel zvezni svet, bodo morali švicarski uvozniki v bodoče plačevati jugoslovansko blago v švicarskih frankih, in preko švicarske narodne banke na račun jugo- slovanske narodne banke. Obratno bodo pa jugoslovanski uvozniki dolžni v bodoče plače- vati iz Švice uvoženo blago jugoslovanski nar. banki na račun švicarske narodne banke. Ta dogovor stopi v veljavo 10. t. m.

Demisija avstrijske vlade

Desničarska vlada na vidiku

Dunaj, 6. maja. Z. Avstrijska kriza je zavzela danes zopet večji obseg. Neposredno pred sejo ustavnega odbora, ki se je imel sestati ob 11 do- polne in na katerem bi morale pasti važne do- ločbe o razpustu narodne skupščine, je bila kratka seja vlade, na kateri je bilo sklenjeno, da demis- ionira celokupni kabinet dr. Burescha. Predsed- nik republike Miklas je vzel na znanje ta sklep ter poveril vladne posle do nadaljnjega sedanjim vladim. Obenem so se pričela pogajanja za sestavo nove vlade. Pogajanja se vodijo v dveh smereh. Dr. Buresch bo skušal sestaviti svojo novo vlado, zato bo stopil v pogajanja z velenemci, katerim na- merava ponuditi zunanje ministrstvo, to pa pod pogojem, če na to mesto pride dr. Schober. Poga- janja v tej smeri pa imajo zelo malo izgleda in bodo najbrž že vnaprej obsojena na neuspeh. Bolj uspešna bodo pogajanja, ki se vodijo za ustvaritev izrazite desničarske vlade, katera bi bila sestav-ljena iz krščanskih socialistov, Landbunda in Heim- wehra. Za to rešitev obstojita dve možnosti: zme- na desničarska vlada, katero bi sestavil sedanjim kmetijski minister dr. Dollfuss, in skrajna desni- čarska vlada, ki bi jo sestavil sedanjim štajerski de- želni glavar dr. Rintelen. V prvi in drugi vladi bi sodeloval Heimwehr z enim ali dvema portfelje- ma. Najbrž bi dobil trgovinski ali pa pravosodni portfelj. Zatrjujejo, da bo nova vlada sestavljena že danes popoldne. Danes popoldne se bo pred-

sednik Miklas pričel pogajati s predstavniki posa- meznih strank.

Dunaj, 6. maja. tg. Danes dopoldne je zvezni predsednik dr. Buresch izročil predsedniku repub- like Miklasu demisijo vsega svojega kabineta. Predsednik Miklas mu je nato poveril nadaljnje za- časno vodstvo vlade.

Današnji dan kljub pričakovanju se ni pri- nesel razčiščenja notranje-političnega položaja. Zvezni predsednik Miklas je danes samo sprejel voditelje strank in poslušal njihove nasvete ter bo šele jutri v soboto poveril sestavo nove vlade ka- kemu krščanskemu socialcu. Iz dejstva, da se to ni zgodilo že danes, se domneva, da novi vladi ne bo predsedoval dosedanj kanceler dr. Buresch. Čuje se, da se bo dr. Buresch umaknil na svoje prejšnje mesto nižje-avstrijskega deželnega gla- varja.

Kakor se poroča vašemu dopisniku, ni upanja, da bi sprejel mandat za sestavo kabineta avstrijs- ki poslanik v Berlinu dr. Frank. Ni še znano, koga bi hoteli velenemci kandidirati za to mesto, če bi Frank to odklonil. Socialno-demokratski predse- dnik narodnega sveta dr. Renner je izjavil zveznemu predsedniku, da bi po njegovem mnenju mogla ustvariti boljši parlamentarni položaj samo prejš- nja meščanska koalicija, toda brez Heimwehra, ker čas še ni dozoril za večjo koalicijo, torej za koali- cijo med krščanskimi socialci in socialnimi demo- krati.

S Kitajci mir - z Rusijo vojska?

London, 6. maja.

Slovesen podpis miru v Šanghaju.

Dne 5. t. m. so podpisali delegati kitajske in japonske vlade v Šanghaju mir, ki je pravzaprav premirje. To premirje samo končuje vojno med Kitajci in Japonci okoli Šanghaja, pušča pa druga vprašanja, predvsem mandžursko, nerešena. Mir se je sklenil zlasti na prizadevanje Anglije in ostalih veleil. Odjenljivost od strani Japonske ima svojo razlago v tem, da hoče Japonska imeti na razpolago svoje sile za eventualni konflikt z Rusijo, dočim je Cankajšek želel miru, ker je na Kitajskem zopet zavladala anarhija, ki se izraža v državljanski vojni, katera je izbruhnila tako od strani kitajskih nacionalistov kakor od strani komunistov in drugih generalov, ki delajo proti nan- kinški vladi.

Najprej so se zbrali zastopniki veleil pod predsedstvom angleškega poslanika Lampsona in zastopniki Kitaja ter Japonske, kolikor jih pri zadnjem atentatu ni bilo ranjenih, v poslopju an- gleškega konzulata v Šanghaju. Tam so podpisali mir, nakar so se podali v različne bolnišnice, kjer leže ranjeni japonski delegati kakor tudi kitajski delegat Kodači, ki so ga nedavno težko ranili ki- tajski nacionalisti. Študenti. Ko sta se v bolni- nici srečala japonski poslanik Šigemicu in načel- nik kitajskega ministrstva za zunanje zadeve Sa- muel Cankaj, sta si prisrčno stisnila roki, pri čemer je japonski poslanik rekel: »Prosim vas, da sporo- čite vašim rojakom, da moramo biti in ostati pri- jatelji.« Prizor je vse navzoče zelo ganil. Že v pri- hodnjih dneh se bo polovica japonskih vojakov, ki so na Šanghajski fronti, vkrcala na japonske ladje, ki jih odpeljejo v domovino oziroma — na novo bo- jišče v Mandžurijo.

Krvave borbe na mandžuskim poljanah.

Japonske čete v Mandžuriji se čedalje bolj po- mikajo proti severu. Japonska brigada zasleduje 5000 mož, ki so pod poveljstvom kitajskega gene- rala Van Ce Lina, katere so Japonci nedavno po- razili pri mestu Hajlinu. Kitajski komitaši bežijo proti sovjetski meji, katero bodo brez dvoma, če bodo dovolili Rusi, ki tam stoje s puško v roki,

prekoračili. Nekateri menijo, da se Japonci ne bodo pomišljali forsirati ruske meje, da Kitajce razorožijo, vendar pa to ni verjetno, ker se tako Rusi kakor Japonci zaenkrat še zelo varujejo vsa- ke provokacije, ki bi mogla zanetiti vojno.

Vsa severna Mandžurija mgoli prostovoljskih kitajskih čet, ki so prisegle borbo zoper japo- nsko mandžursko vlado. Japonci so četašem težko kos, ker so raztreseni po ogromni pokrajini, ki je pokrita z gostimi gozdovi in hribovita. Seveda Ja- ponci ne bodo odnehali in koncentrirajo vedno več sil v Harbinu, tako da so prav za prav že danes gospodarji ob vsej progi vzhodnokitajske železnice. Prav v tem pa je največja nevarnost za konflikt s Sovjeti.

Japonci se hočejo polastiti vzhodnokitajske železnice.

Ker namreč kitajski komitaši, kjer le morejo, uničujejo železniško progo, bodo Japonci hoče ali neče prisiljeni, da se polaste vzhodnokitajske že- leznice, to se pravi, da odstranijo ruske in kitaj- ske uradnike, ki jo upravljajo, in upravo vzamejo v svoje roke. Komunisti v Harbinu sploh pravijo, da Japonci od nekaj zasledujejo ta cilj in da so v to svrhu sami aranžirali gverilsko vojno v sever- ni Mandžuriji, čeprav je neverjetno, da bi se v vsaških četah bojevali mnogi kitajski rodoljubi zato, da še bolj utrdijo japonsko oblast v Manžu- riji. Naj bo stvar taka ali drugačna, kakor hitro bodo Japonci položili svojo roko na vzhodnokitaj- sko železnico, bo konflikt z Rusijo neizogiben, ako se obe državi poprej ne sporazumeja.

Nenaden preokret

London, 6. maja. tg. Danes dopoldne so se za- čeli Japonci umikati iz Šanghaja, naenkrat pa so svoje umikanje zopet prekinili in trdijo Japonci, da so kitajske čete raztrgale japonske vojaške telefonske zveze in poškodovale japonsko vojaško lastnino.

Ruske priprave

Ottawa, 6. maja. Z. Sovjetska vlada je kupila 35.000 ton kanadske pšenice, ki jo bo odpemila v Vladivostok. Ta nakup se spravlja v zvezo z ruskimi vojnimi pripravami.

Atentat na egiptovskega premiera

London, 2. maja. tg. Egiptovski ministrski predsednik Ismail paša bi bil danes kmalu postal žrtev bombnega atentata v okolici Kaire. Ko je njegov posebni vlak nepričakovano moral neko- liko čakati na neki postaji, je eksplodiralo več min na železniških tračnicah, predčasno, ker na- padaleci niso računali s tem, da bo vlak obstal na postaji. Pri eksploziji sta bila ubita dva železniška delavca, trije pa so bili hudo ranjeni. Železniška proga je na tem kraju popolnoma raztrgana.

Kuponska služba naših posojil

Belgrad, 6. maja.

Z velikim zanimanjem pričakuje naša javnost vesti o kuponski službi naših državnih papirjev. Kakor znano, je cela vrsta drugih držav sklenila ali ne plačevati obresti za inozemska posojila ali pa vsaj ni dala na razpolago potrebnih deviz za izplačilo v inozemstvu. Naša država se tega doslej ni poslužila, zavedajoč se hudih posledic za ves državni kredit v inozemstvu.

Izdatki za obrestovanje in amortizacijo ino- zemskih državnih dolgov tvorijo veliko postavko v našem proračunu. Skupno je znašal proračun za državne dolgove 1. 1931-32 1220,3 milj. leta 1932-33 pa 1558,7 milj. Din. Pri tem je računati, da gre v tekočem letu za državne dolgove v inozemstvo ca. 1300 milj. Din (ne da bi odbili pri tem kupone Blairiovih posojil, katerih imajo mnogo naši državljani). Najvažnejše pri kuponski službi naših po- sojil v inozemstvu je, da zapadejo najvažnejša po- sojila ravno v dobi od maja do junija. Tako za- pade 1. maja kupon 8 in 7% Blairiova posojila, skupno 126,7 milj. Din. Nadalje zapade 1. maja kupon 4 in pol % železniškega posojila iz 1. 1909 v znesku 12 milj. Din. Drug važen termin za pla- čilo kuponov je 1. junij. Tedaj zapade kupon mo- nopolskega posojila iz 1. 1928 (švedskega, vžiga- ličnega) v znesku ca. 45 milj. Din, nadalje zapade kupon 7% mednarod. stab. posojila iz leta 1931, ki znaša po proračunu 85,5 milj. Din.

Objavili smo že podatke o kuponih Blairiovih posojil. Iz podatkov je razvidno, da so naši držav- ljani prezentirali oddelku za državne dolgove in drž. kredit kuponov Blairiovih posojil za 222.937,50 dolarjev, kuponi so bili poslani v New York, ki je izplačilno mesto, od tam pa je bila vrnjena protivrednost v znesku 12,8 milj. Din. Dne 3. in 4. maja je bilo izplačanih lastnikom že 7,3 milj. Din. Vendar bi bili v zmoti, če bi mislili, da imajo naši državljani faktično v posesti samo za 3,15 milj. dolarjev nom. od celokupnega zneska 45,25 milj. dolarjev. Toda upoštevati moramo, da je še mnogo teh papirjev v depozitu v inozemstvu, da to- rej tudi obrestni donosi obremenjujejo našo pla- čilno bilanco.

Vojne škode je bilo v obtočju ob koncu leta 1931 4551,1 milj. Din nominala, proračun je imel za amortizacijo in obrestovanje kreditov 156,8 milj. Din. Obresti je bilo plačanih od 1. febr. pa do konca aprila t. l. 84,6 milj. Ostanek 24 milj. Din je že deloma poravnani pri posameznih davčnih upravah v znesku 4—5 milj. Din, tako da ostane za izplačilo še nekaj pod 20 milj. Din. Za amorti- zacijo je bilo doslej plačanih 27,05 milj., ostane torej še 3,2 milj. Din. Letos se vrši izplačevanje hitreje, ker je bilo do konca aprila plačanih letos 115,4 milj., lani v istem času pa 90,3 milj. Din.

Končno je Narodna banka dostavila 30. aprila finančnim agentom naše države v inozemstvu po- trebne zneske za izplačilo drugega kupona 7% stabil. posojila iz leta 1931, ki dospe 1. junija letos. Dala jim je na razpolago 26,15 milj. švic. frankov, 1,43 milj. švic. frankov in 46.278,75 hol. goldinar-jev, poleg tega j. edala na razpolago Drž. hipot. banki za imetnike posojila v naši državi vsoto 4,7 milj. Din. Skupna vrednost v inozemstvo po- slanih deviz in dinarjev doma znaša 79,85 milj. Din, obračunana po borznom tečaju, kar se strinja s postavkami v tekočem državnem proračunu.

Imenovanja v carinski stroki

Belgrad, 6. maja. 1. Na glavno carinarnico v Belgradu je premeščen Blagoje Nikolić, carinik 8. skupine na Rakeku; za carinika 8. skupine je napredoval Vencel Dimitrijević, carinik na cari- narnici v Strugi; za carinike 8. skupine Dušan Gjurić, carinik na carinarnici v Ljubljani; za po- možnega carinika v 9. skupini Nikola Djukanović, dosedaj carinik 9. skupini pri glavni carinarnici v Ljubljani; v glavno carinarnico v Dubrovniku je premeščen Peter Mitor, dosedaj carinik 8. sku- pine pri carinarnici v Ljubljani; v glavno carinar- nico v Zagreb je premeščen Avgust Berlot, dosedaj carinik 8. skupine pri carinarnici v Strugi; na glavno carinarnico v Ljubljano so premeščeni: Ivan Brence, pomožni carinik 8. skupine pri cari- narnici v Zemunu; Ivan Rineč, carinik 8. sku- pine, dosedaj v Belgradu; Brajan Ivan, carinik 8. skupine v Zagrebu; v glavno carinarnico v Ma- riboru so premeščeni: carinik 8. skupine Valjak Dragotin, dosedaj v Solunu; Josip Amon, dosedaj carinik 8. skupine v Subotici; Mladen Perić, do- sedaj carinik 8. skupine pri carinarnici v Kopriv- nici; Julij Vapa, carinik 8. skupine v Gornji Ra- dgoni; za uradniškega pripravnika je bil imenovan Dimitrije Spirović pri carinarnici v Dubrovniku; v carinarnico 1. stopnje Dravograd-Meža so pre- meščeni: za pomožnega carinika 9. skupine Oskar Kolar, dosedaj pomožni carinik iste skupine v ca- rinarnici v Prahovem; za pomožnega carinika 9. skupine Marinko Mitrović, pomožni carinik iste skupine pri carinarnici v Osijeku; v carinarnico 1. stopnje na Jesenicah so premeščeni: za carinika 8. skupine Anton Berlot, carinik iste skupine pri carinarnici v Belgradu; za carinika 8. skupine Alojzij Jarc, dosedaj carinik iste skupine pri cari- narnici v Splitu; v carinarnico 1. stopnje v Koto- ribo je premeščen za uradniškega pripravnika Radmilo Mojsilović, dosedaj uradniški pripravnik pri carinarnici v Zagrebu; v carinarnico 1. stopnje na Rakeku je premeščen za carinika 8. skupine Venčeslav Glešić, dosedaj carinik iste skupine pri carinarnici v Zemunu; v carinarnico 1. stopnje v Strugu je premeščen za carinika 8. skupine Franc Osterc, carinik iste skupine pri carinarnici v Bel- gradu; v carinarnico 1. stopnje na Rabu je preme- ščen za carinika 8. skupine Franc Žic, dosedaj ca- rinik iste skupine pri carinarnici v Mariboru.

Potres

London, 6. maja. AA. Po poročilu iz Wellin- gtona v vzhodni Zelandiji je bil sredi ob 23,15 na vzhodni obali močan potres. Potresni sunki so po- rušili mnogo dimnikov, zlasti v mestu Taradala.

Zadnja poročila:

Doumer med življenjem in smrtjo

Stiri transluzije krvi - Skrivnostno obnašanje atentatorja

Pariz, 6. maja. tg. Pozno ponoči uradno jav- ljajo, da se je stanje predsednika nekoliko zbolj- šalo. Zila bije 92 krat. Zdravniki skušajo zašiti pretrgane arterije. — Do sedaj so izvršili štiri transluzije krvi.

Pariz, 6. maja. tg. Zvečer so dali predsedniku Doumerju dve transluziji krvi. Vlada je v okro- nici sporočila vsem prelektom, da je stanje pred- sednika dobro. Zdi se, da atentator ni duševno po- popolnoma normalen. Pred par tedni so ga izgnali iz Francije, potoval je v Monaco, od koder se je vrnil predvečernim. Organizacija, o kateri trdi, da je njen predsednik, ima samo trideset članov. O tej organizaciji odklanja vsa pojasnila. Vedno samo trdi, da ni imel pri atentatu nobenih paj- davev.

Praga, 6. maja. tg. Napadalec Gorgulov je res- študiral na praškem češkem vseučilišču in napra- vil pred štiri leti doktorat. Je Armenge s Kar- kaza. Prišel je 1. 1929 v Prago in se živahno ude- leževal političnega življenja ruskih emigrantov. Politično se je usmeril popolnoma na desno in širil teroristične ideje. V psihološkem pogledu so ga smatrali za defektnega človeka. Rad je govoril o svojih načrtih, kako bi rešil človeštvo itd. Smatrali so, da je njegovo čudno obnašanje posledica težkih duševnih depresij med rusko revolucijo in vojno. Spisal je knjigo, s katero je propagiral, da je mož- na rešitev Rusije samo v diktaturi, ki pa bi jo mo- ral voditi on z dvema tovarišema. Ko je dosegel doktorski naslov, je moral izginiti iz Prage, ker je izvršil prepovedano operacijo pri ženski, ki je zato umrla.

Doumerjevo življenje

Pavel Doumer se je rodil 22. marca 1857 leta v Aurillac. Sprva je bil profesor in publicist, po-

zueje pa se je posvetil politiki in je prišel 1. 1888 v parlament, ker je bil izvoljen za poslanca v de- partementu Aisne. Od 1. 1912 je senator za Korziko.

V letih 1895-96 je bil finančni minister, po- zneje je postal generalni guverner Indije, kjer je bil posebno delaven in je s tedanjim vojaškim po- veljnikom generalom Gallienjem posebno uspešno sodeloval. V tej dobi si je posebno pridobil sloves. Pri predsedniških volitvah 1. 1906 je kandidiral in bi bil kmalu izvoljen, kajti manjkalo mu je le 78 glasov, da ni premagal Fallierja. Med vojno je bil v Painlevéjevi vladi minister brez portfelja, 1. 1921 — 1922 pa v Briandovi finančni minister. Na tem mestu je dosegel na konferenci v Parizu izredno veliko odškodnino Franciji od Nemčije.

Ko je 1. 1925 odstopil fin. minister Loucheur, je prevzel njegovo mesto zopet Doumer, 1. 1926 pa se je umaknil ministru Péreth.

Dne 14. januarja 1927 je glasovalo izmed 273 senatorjev 238 zanj in je bil s tem izvoljen za predsednika senata. Dne 16. januarja 1930 pa je bil zopet izvoljen.

Ko so se vršile v 1. 1931 volitve predsednika, je dobil pri ožji volitvi celih 504 glasove in bil s tem izvoljen za predsednika francoske republike. Njegov tekmeec Marraud je dobil le 334 glasov.

Požar v New Yorku

Newyork, 6. maja. tg. Davi je v newyorškem pristanišču izbruhnil požar na pomolu števil. 54, ki je bil zgrajen 1. 1906 in so ga smatrali za popol- noma varnega proti ognju. Pomol z napravami je pogorel popolnoma. K sreči ni bilo v bližini nobe- nega parnika. Stvarna škoda je zelo velika, ker so bile nakopičene ogromne zaloge raznega blaga.

† Župnik Horvat

Murska Sobota, 5. maja.

Včeraj je zagnila zemlja truplo župnika Horvata v Martijancih. Zvonovi so mu žalostno zapeli v slovo, zapušteni verniki, ki so se v nepregledni množici zbrali okrog groba, pa so ihteli ko otroci za izgubljenim očelom.

Umrli g. župnik je bil trpin, kakršnih je malo. Bolelo ga je tako rekoč vse. Mučila ga je jetika, bolno je bilo srce, uničeni živci, slab želodec. Več let je moral prenašati silne bolečine. Večinoma je bil priklenjen na bolniško posteljo, ko pa se je čutil le nekoliko boljše, je vstal in je vršil duhovniške posle, ker stalnega pomočnika ni mel. V hudi boleznii je bila smrt zanj prava rešiteljica.

Predprejratna in poprevratna zgodovina Slovenske krajine je zvezana tudi z imenom g. župnika Horvata. Bil je narodnjak in je vedno stal v isti vrsti z gg. Kleklom, pokojnim Bašom in Kührjem in drugimi ter se je z njimi vred potegoval za narodne pravice Slovenske krajine. Ni pa deloval samo na tem polju, marveč se je udeleževal vsakega dela za narod.

Pokojnika je odlikovala velika gorečnost za čast božjo in zveličanje duš, velika ljubeznivost in gostoljubnost. Po Plečnikovih načrtih je deloma preuredil cerkev in za bodočino snoval velike načrte. Duhovniško službo je vršil 28 let. Od teh je 20 let žrtvoval martijanski župniji.

Umrlega nam bo povsod primanjkovalo, najbolj pa martijanskim vernikom, katerim je bil v vsakem oziru očetovski dober pastir. V žalosti nas tolaži trdno zaupanje, da je med izvoljenimi v nebesih. Njegova zadnja leta so bila mučeništvo, ki ga je prenašal z Jobovo potrpežljivostjo.

Dragemu pokojniku naj bo lahka zemlja Slovenske krajine, v katero se je priselil pred 27 leti iz sedanje Burgenlanda in jo je ljubil ko svojo rodno grudo.

Otvoritev litijske razstave

Litija, 6. maja.

Včeraj se je otvorila na litijski osnovni šoli razstava litijskega foto kluba, ki bo trajala do nedelje. Ob 10 dopoldne se je zbrala na razstavnem prostoru številna odlična družba. Med drugimi smo opazili litijskega glavarja Podboja, šolskega nadzornika Bezeljaka, zastopnika ljubljanskega župana dr. Fuxa, vse predstavnike litijskih in okoliških uradov, vse okoliške župane, dalje člane ljubljanskega foto kluba ter ostale foto amatere iz Savasja in mnogo planincev, na čelu jim Fach iz Trbovelj. Razstavo je otvoril s slavnostnim nagovorom litijski učitelj in predsednik litijskega foto kluba gosp. Jože Zupančič, ki je v pozdravnem nagovoru poudaril potrebo složenega sodelovanja vseh činiteljev za razvoj litijskega prometa v Savasju. Nato so si gostje ogledali krasno urejeno razstavo, ki je uspešno nad vse pričakovanja. Razstavo tvori 200 slik velikega formata, razstavni katalog pa šteje 40 razstavljavcev iz Litije, Ljubljane in iz Savasja.

Ob 15 popoldne se je pripeljal na razstavo ljubljanski škof dr. Gregor Rožman, ki je ravno birmoval v sosednem Šmartnem. Z njim je došel žmarni dekan gosp. Gornik ter ostala okoliška duhovščina. Vodil jih je po razstavnem prostoru litijski župnik gosp. Lovšin, ki je tudi odbornik litijskega foto kluba in je razstavil več prav posrečenih krajevnih posnetkov. Tako sam prevz. gosp. škof, kakor tudi ostali spremljevalci, so se zelo pohvalno izražali o nepričakovano lepo uspehi prireditvi. Danes so si ogledali razstavo mnoge okoliške okoliške s svojim učitelstvom na čelu. Razstava ima namreč tudi zgodovinski, zemljepisni in geološki oddelek ter je za vsakega obiskovalca nadvse pestra.

V okviru litijske razstave bo jutri tudi učiteljsko zborovanje za učitelstvo iz litijskega, laškega, krškega in breziškega okraja. Na dnevnem redu bo najprej ogled razstave, nato pa bo predaval geograf dr. Jože Rus iz Ljubljane o Zaslavi z geološkega pogleda, ravnatelj meščanske šole g. Lojze Novak pa o učilih in samoučilih v delovni šoli z ozirom na domoznanski pouk.

Da pokažejo člani litijskega foto kluba složno sodelovanje z vsemi ostalimi krajevnimi činitelji, bodo priredili jutri ob 20 zvečer družabni večer, kjer bo salonski orkester »Lipe« izvajal koncertni program. Znani glasbenik, ki je že večkrat z velikim uspehom nastopil v ljubljanskem radiu, g. Mirko Premelč, ki je doma iz sosednjega Šmartna pa bo zapel 5 slagerjev. Na prireditve opozarjamo tudi ljubljanske in ostale izletnike, ki bodo imeli priliko, da lahko posebno v nedeljo po ogledu razstave pohitijo v majniško litijsko okolico.

Prof. Redlich v Ljubljani

Ljubljana, 6. maja.

Danes je došel v Ljubljano z dunajskim brzovlakom prof. Josip Redlich, odlični avstrijski znanstvenik in nekdanji politik za avstrogrško monarhijo, dobro znan tudi Slovincem. Prof. Redlich je prijatelj g. Frana Šukljeta, katerega učenec je bil v letih 1884 na leta 1885 na akademski gimnaziji na Dunaju. Od tedaj datira znanstvo obeh gospodov in poznejše prijateljstvo. Prof. Redlich je prišel sedaj v Slovenijo z namenom da obišče g. Šukljeta.

Josip Redlich se je rodil 18. junija 1869 na Moravskem. Leta 1906 je postal profesor na Dunaju, od leta 1907 pa 1919 je bil poslanec v moravskem deželnem zboru in avstrijski državni poslanec. Oktobra 1918 je bil v Lammachevem kabinetu finančni minister. Leta 1926 ga je univerza Harvard imenovala za svojega profesorja. Glavna znanstvena dela Redlicha se bavijo z angleško pravico, s pravom in tehniko angleškega parlamentarizma, dalje je napisal obsežno delo o avstrijskem državnem problemu, o avstrijski vladi in upravi v svetovni vojni ter obsežno monografijo o cesarju Francu Jožetu. Nekatera Redlichova dela so bila prevedena tudi v angleščino. V znanstvenem svetu uživa Redlich velik ugled, enak ugled je užival za časa Avstrogrške tudi v političnem svetu.

Redlich je ostal danes v Ljubljani, jutri pa se odpelje v Novo mesto, da obišče prof. Šukljeta.

Konj se mu je ubil

Kočevo, 4. maja.

V ponedeljek dopoldne je vozil voznik gostilničarja g. Verderberja s kolodvora proti mestu. Voz je bil naložen s pivom. Na oglu, kjer cesta zavije proti mestu in pivovarni Union, je stal luksuzni avto neznanega lastnika. Sofer v avtu je dal v hipu, ki je Verderberjev hlapec pridrlj mimo, tri znake s svojo hupo, da bo odpeljal na levo. V tistem trenutku so se Verderberjevi konji splašili in v silnem diru nadaljevali pot proti mestu. Tik pred Bežanovo gostilno in Martijanim domom pa je konj na desni nenadoma skočil v stran in se z velikansko silo zaletel naravnost v tamkaj stoječo lipo. Konj je na mestu obležal mrtve. Orožniki so o nesreči napravili preiskavo, ki pa je pokazala, da se je zgodila samo nesreča, da je sofer v avtomobilu dal pravičen znak za levo, kar je splašilo konje. Gostilničar Verderber ima 1500 Din škode.

Nov udarec našim v Franciji

Delavcem ukinjene družinske doklade

Tucquegnieux.

V »Slovenec« z dne 3. februarja t. l. ste brali o težkem in skrbi polnem življenju slovenskih rudarjev v Franciji. Upali smo, da bo spomladi bolje, da bodo plače zvišali, da bodo tudi ukinili »praznike« itd. Zaman. Zgodilo se je pa nasprotno. Ko smo šli 19. aprila na delo, smo zagledali na oglasni deski našega rudnika sledeči oglas: S 1. majem 1932. bomo znižali poročenim delavcem družinske doklade: Za 1 otroka dobiš od 1 fr. za 2 — 2 fr. 20 c, za 3 — 3 fr. 70 c, za 4 — 5 fr. 45 c, za 5 — 7 fr. 45 c, za 6 — 9 fr. 70 c, za 7 — 12 fr. 20 c, za 8 — 14 fr. 95 c, za 9 — 17 fr. 95 c, za ženo ničesar več. Do sedaj smo dobivali za ženo 1 fr. za prva dva otroka po 1 fr. 50 c, za ostale pa po 2 fr. Doklade prejemamo le za dni, ko res delamo in ne za vsak dan. Oče, ki ima 4 otroke, je dobival prej mesečno približno 160 fr. družinske doklade; sedaj bo dobil samo 109 fr. — Nič čudnega, če se starši boje otrok. Zanimiva je sledeča statistika: Delavskih družin brez otrok je 51, z 1 otrokom 78 (!), z 2 otrokoma 69, s 3 otroki 53, s 4 — 46, s 5 — 21, s 6 — 4, s 7 — 3. Družin z več kot 7 otroki ni. Menda ni

treba komentarija, ker številke dovolj povedo.

V zadnjem času je odšlo precej delavcev v Kedange, Weckring in Thionville, kjer so dobili delo pri graditvi vojnih utrd. Tu zaslužijo po 4 fr. na uro in delajo vse dni. Je pa to delo sezonsko. Kam bodo šli delavci pozimi, to Bog sam vedi.

Tako se nam zdi, da bomo priromali kmalu vsi domov. Vemo, da je tudi doma hudo, toda dvakrat huje je trpljenje v tujini. Sedaj šele prav razumemo klic: »Ne v tujino! Žal prepozno. Tujina nam je izpila že toliko znoj in krvi, da bomo prišli domov mrličem podobni in le z izposojenim ali izprošenim denarjem...

Ta teden so se ponesrečili tukaj trije mladi delavci — Poljaki. Eden je bil poročen ter zapuščal ženo in dva otroka. V svojem stanovanju so kakor navadno zakurili peč, da bi jim bilo ponoči topleje. Zvečer so pozabili odpreti veterin pri dimniku. Plin žerjavice je uhaljal iz peči po sobi in zadušil speče delavce. Kolikokrat so v rudniku srečno ušli smrti, a sedaj so se ponesrečili tam, kjer so najmanj mislili. Res »odprta noč in dan so groba vrata... J. J.

Dvakratni požigalec

V Cerkljah pri Kranju je v 24 urah dvakrat gorelo - Obakrat je bilo zažgano

Cerklje pri Kranju, 6. maja.

V sredo zvečer ob pol 10 je začela goriti kajža Julije Lapajne. Zgorela je do tal. Ker v kajži že več let ni nihče stanoval, je jasno, da je nekdo iz hudozije zažgal. V nevarnosti je bila sosednja, komaj par metrov oddaljena hiša, vendar se je vrlim gasilec iz Zgornjega Bernika, ki so prvi prihitali k ognju, posrečilo, da so jo rešili. Gasit so prišli seveda tudi cerkljanski gasilci.

Na Vnebohodu zvečer ob ravno isti uri kakor prejšnji dan, t. j. ob pol 10, je začel goriti skedenj posestnika in mizarja Jožeta Erzarja. Skedenj in šupa sta popolnoma zgorela, na mizarjski delavnici pa je zgorelo podstrešje in se je strop vdrl na mizarjske stroje. Škoda je velika. Tudi pri tem požaru so bili gasilci iz Zgor. Bernika prvi na mestu. Na pomoč so prihitali tudi domači gasilci in gasilci iz Velesovega. Tudi pri Erzarju je zažgala hudobna požigalčeva roka.

Dve hudi nesreči s samokresom

Kočevo, 5. maja.

V sredo zvečer sta se zgodili tukaj dve nesreči, ki sta precej razburili kočevoško javnost. Najprej je pripeljal h kočevskemu zdravniku dr. Rothlu avto g. Hirisa močno ranjeno hčerko orožnika v p. J. A. iz Mozlja. Imenovanca je bila ranjena v levo roko in levo stegno, krogla ji je prebila kost. Nesreča se je zgodila v gozdu na izprehodu. V večji družbi so zasledili prvega gada, ki se je grel po pečinah. Da bi ga popolnoma ubili, je začel streljati oče ranjene. Pri tej priliki je prišla hčerka v preveliko bližino. Strel jo je zadel v momentu, ne da bi se mogla izogniti.

Komaj je dr. Rothl obvezal ranjenko, je že dobil obvestilo, da se je zgodila pravkar še druga

nesreča s streljanjem. Zdravnik je odhitel na kraj nesreče, kjer se je zvijala v silnih bolečinah 25letna maserka F. G. Dobila je strel pod levimi prsi. Krogla je predrila del pljuč in se zarila najbrže v trebušno mreno. Kakor smo zvedeli, se je ta zadnja nesreča zgodila čisto slučajno, kakor prva. Posestnik P. L. je čistil na svojem vrtu svoj revolver. Zraven je stala maserka. Hipoma se je revolver sprožil in maserka se je hudo ranjena zgrudila. Ljudje, ki so slučajno šli mimo kraja, kjer se je nesreča zgodila, so ponesrečenki nudili prvo pomoč, na kar so šli po zdravniku dr. Rothla, ki je ranjenko za silo obvezal, nakar jo je g. Hiris obenem s ponesrečenko iz Mozlja v hitrem diru odpeljal v Ljubljano v bolnišnico, kjer je pa niso sprejeli, ker je bila že mrtva.

Zadnja pot Stanka Škofica in Cirila Rusa

Novo mesto, 4. maja 1932.

V sredo popoldne se je izvršil prevoz trupel pokojnih dveh dijakov Stanka Škofica iz Vrhpolja pri Kamniku in Cirila Rusa iz Krke pri Muljavi, ki sta poleg Stanka Eršeta iz Trebnjega našla dne 11. aprila smrt v valovih narasle Krke. Ob pol treh popoldne so pripeljali iz St. Petra truplo dijaka Rusa Cirila. Spreved so je ustavili pred gimnazijo, kjer se je poslovilo dijaštvo od njega, nakar so ga z avtomobilom odpeljali na Krko. Ob pol štirih popoldne pa so s starega novomeškega pokopališča, kjer je bil Stanko Škofic položen na mrtvaški oder, po blagoslovitvi prepeljali krsto z njegovim truplom z gasilskim avtomobilom na Gorenjsko domov. Obema je v slovo spregovoril gimnazijski ravnatelj g. Ivan Maselj, dijaški pevski zbor PRK pa je zapel pod vodstvom g. Ludovika Puša pretresljivo žalostinko »Vigred se povrne«. Novo mesto stoji danes ponovno pod globokim utisom tragedije, ki se je skoro pred enim mesecem odigrala na Krki, katera je v kratkem času pogoltnila kar tri žrtve. Celo mesto sočustvuje s hudo prizadetimi starši in sorodniki prijaznih in živahnih dijakov. Ubogim žrtvam naj bo Bog milostljiv, staršem in sorodnikom, katerih nada so pokojni dijaki bili, naše globoko sožalje.

Kamnik, 6. maja.

V sredo popoldne so prepeljali iz Novega mesta v Kamnik drugošolca novomeške gimnazije Stanka Škofica, ki je pred tremi tedni z dvema sošolcem tragično izgubil v valovih Krke. V četrtek popoldne so ga pokopali na idiličnem ne-

veljskem pokopališču. Krasen pogreb, kakršnega še niso videli v Nevljah, je dokazal, kakor globoko je tragična usoda tih mladih življenj pretresla tudi kamniško občinstvo. Za krsto, obdano z vencii in šopki, so za sorodniki korakali roditelja Stanka Eršeta iz Trebnja, gospodinja vseh treh ponesrečenih dijakov, zastopnika profesor. zbora, deputacija sošolcev in dijaštva novomeške gimnazije, oficirji državne smodnišnice, številni predstavniki uradov, korporacij in šol ter množica občinstva iz Kamnika in okolice. Pogrebne obrede je opravil kamniški dekan g. Matej Rihar ob asistenci štirih duhovnikov. Ob odprtem grobu so govorili kamniški kaplan g. Miha Jenko, razrednik II. razr. novomeške gimnazije g. prof. Četina, v imenu novomeške Marijine družbe in dijaške organizacije »Vesne« dijak Beličič, v imenu vsega dijaštva pa stud. iur. Srečko Merhar. Neveljski pevski zbor je pod vodstvom župana g. Novaka zapel troje žalostink. S težko prizadetimi roditelji je ob turobnih glasovih »Vigred« globoko sočustvovalo vse občinstvo.

Krka, 6. maja.

Na praznik Vnebohoda ob 10 so ob obilni udeležbi ljudstva pokopali nesrečnega dijaka Cirila Rusa. Tudi šolska mlađina se je udeležila pogreba in pokrila njegovo gomilo s cvetjem.

V slovo — pri odprtem grobu — mu je govoril njegov bivši učitelj šol. upr. Flajs Andrej, ki je poudarjal zlasti njegovo odkritost in poštenost. Kako so ga radi imeli bivši sošolci in odrasli, je pričalo glasno ihtenje vseh navzočih.

Rumenooki pastorek

V živozelenem grmu sta si zgradili taščici gnezdo, na katerem je samicina sedela, samček pa ji je prepeval o bodoči sreči. Potok onkraj grmovja je veselo žuborelo, mlado bukovje pa se je kopal v jutranji rosi. Vsa gora je bila ozelenela, vasa narava...

rava oživela, vsako drevo, vsak grm je dobil svoje ga stanovalca. V doleah so se jablane pobelile s cvetjem, po njem pa so šumela krila neutrudljivih čebel, hitečih od cveta do cveta. Prav tako kot jablane šumi sedaj tudi gozd v brnenju kril neštevilnih drobnih žužkov in hroščkov.

Vrtno se k našim taščicam! Samica je zapustila gnezdo in odletela s samčkom čez potok, iskati hrane za svoj lačen želodeček. Kakor hitro pa sta taščici odleteli, se je spustila z goste bukke siva

Zanimivo je, da se hlapcu kljub temu, da ga je strašni sunek v trenotku, ko je konj priletel v lipo, vrglo daleč z voza, ni ničesar zgodilo. Dobil je le nekaj prask lažjega značaja. Pač sreča v nesreči.

a ker si ni znala še sama poiskati hrane, sta morali iti za njo taščici in hraniti svojega velikega pastorka. Lepega dne pa kukavica ni hotela poznati več svojih rednikov, odletela je sama življenju in pustolovčinam nasproti.

Kruta ptica kukavica, zakaj pa ne gnezdi sama? Zakaj tudi ona ne vzgaja svoje dece? Njen notranji ustroj ji tega ne dopušča. Nekateri znanstveniki so mnenja, da je njen želodec tako velik, izpolnjuje namreč velik del trebušne dupline, da onemogoča razvitek jajcem skupaj, pač pa posamezno v presledku 5—8 dni. Kukavica pa znesse vsega skupaj do 8 jajec in preden bi prišla kukavica valiti, torej ko bi bilo izleženo zadnje jajce, bi bilo prvo že gnilo oziroma pokvarjeno.

Svoja jajca podtika kukavica raznim žužkojedam pevkam kot taščicam, penicam, stržkom, pastirčicam in drugim. Kukavičja jajca so primeroma zelo majhna, v barvi pa podobna jajcem ptice pevk. Ptice pa, katerim je kukavica podvrgla jajce in morda še njih lastna pobila, zapuste dostikrat gnezdo in gredo poizkušat srečo v varnejši kraj. Včasih je pa gnezdo, v katerega misli kukavica znesti jajce, premahno, takrat znese jajce poleg gnezda in ga potem s kljunom položi v gnezdo.

S svojim razpoloženjem povzroča kukavica precejšnjo škodo, ker je vsako gnezdo, kamor podtakne ona jajce, uničeno. Škoda je tem večja, ker so kukavičji krušni starši vedno same koristne ptice. Vendar pa je korist, ki jo imamo od kukavice, neprimerno večja od škode, ker more namreč kukavica edina žreti kosmate gosenice naših najškodljivših metuljev, ki zlasti škodujejo iglastemu drevju. Te gosenice so za druge ptice neužitne, ker se zapliči njih dlaka v želodčno sluznico ptice, zaradi česar ptice poginejo. To pa kukavica čisto dobro prenese. Njen želodec izgleda včasih čisto kosmat. Sluznica želodca pa od neštevilnih majhnih ranic zateče in se od časa do časa odluča. Kukavica ima silen tek, sreča za nas, in pospravi na dan naravnost neverjetne množine mrčesa.

Njen ogromen tek je tudi eden vzrokov, zakaj kukavica ne gnezdi. Prav za časa valjenja kukavice je največ gosenic po smrekah in borih, ki jih kukavice uničujejo. Kukavica bi pa tudi, če bi samja gnezdila, ne prenesla med valjenjem gladi, ker porabi preveč hrane.

S tovarišem sva bila v gorah. Bukev je bujno zelenela, divji petelin pa je že ponehaval peti. Pod grmovjem so se skrivale dehteče bele šmarnice, po ozeleneli trati so brneli žužki, na jesenu pa je oznanjal strnad, da sima ljubčje trie.

Sedla sva na parobek, se zagledala v bele oblake, ki so pričeli prihajati iz južnih gor, pa poslušala pesem kukavice. Mnogokrat sem že čul pesem kukavice, ono jutro pa se mi je zdelo, da je vsa narava en sam kukavičji spev. Ena je bila glasnejša od druge, ena je prehitela drugo, njihovi glasovi pa so se zlivali v eno samo krasno melodijo. Kukavičji pesmi so se pridružili še drozgi z svojim jasnim petjem. Celo jutro je bila ena sama pesem kukavice, pesem maja. Polno kukavice je pelo, videla pa nisva nobene, zakrivala jih je gora, ki jo je odel sv. Jurij z zelenim plaščem.

Od nekje je pribrenčal svetel hrošč in počasi jadral z zvonečimi krili v pomladnem zraku. Kar se je spustila z bukke nanj kukavica, ga pohrustala, toda že v naslednjem hipu je kot strela planil nanjo skobec. Neenaka borba in ropar je umoril svojo žrtev.

Strel tovariševske puške je jeknil, se stotero ponavljal v sivih čerch sosednjih pobočij, skobec s svojo žrtvijo pa je treščil na tla. Pobral sem kukavico. V očeh, v onih lepih živo rumenih očeh je umiral svet življenja. Na prsih, lepih sivobelih, ji je zevala rana, iz katere je polzela kri in se zbiral v velik lep živo rdeč rubin — rubin življenja.

Poslednji drget je stresel nežno telesce, peroti so se stegnile, ona, ki je prevarila toliko drobnih ptic, ki jim je dala svojega otročiča v rejo, je zaprla oči, rubin s prsi pa je nalahno spolzel v rosno travo.

Joža Herfort.

Žalostna zgodba o izgubljenem dekletu

Ljubljana, 6. maja.

»Mama se za me ni nič brigala in se ne briga. Vedno sem bila v tujih rokah.« tako je zahtelo in vzkliskalo 22letno dekle, Višnjegorčanka Lucija, ki se je danes morala zagovarjati pred mali senatom zaradi raznih, na prav drzen način izvršenih tatvin perila, obleke in dragocenosti. Seboj je nosila precej velik vitrih, s katerim je odpirala stanovanja dobrih ljudi, ki so jo vzeli pod streho, a ko so se drugi dan odstranili po vsakdanjih poslih, jim je v zahvalo odnašala najrazličnejše stvari. Ta svoj nepošteni posel je v Ljubljani in okolici izvrševala od aprila do sredi avgusta. Odnosla je s seboj mnogo perila in potem nastopala kot elegantno oblečeno dekle. Največji plen je 18. avgusta lani dobila pri Šubertovih v Dravljah, kjer si je večji, prav tako ukradeni kovček napolnila z lepim in elegantnim perilom odnosno damskimi oblekami. Pri svojih tatvinah se je posluževala najrazličnejših izgovorov. Tako je gospej Vokalovi v Rožni dolini odnesla mnogo obleke. Prenočila je tam. Gospa je ž njo odšla z doma, Lucija, ki se je nazivala tudi za Minko, pa je kmalu krenila nazaj in prosila celo sosedo, da naj ji pomaga odpreti, češ: »Mudi se mi na vlak in moram vzeti svojo roko.« Posebno piko je imela na zlatnino. Razne stranke je oškodovala za približno 7000 Din. Ko so ji postala v Ljubljani tla prevroča, jo je mahnila v Zagreb. Tam je nadaljevala svojo nepošteno obrt. Bila je zaradi zagrebških tatvin v Zagrebu zaprta 6 mesecev.

Lucija je le deloma priznala očitane ji tatvine. Napram pričam je bila prav predrzna in je neki pričel celo zagrozila: »Naj lažejo. Ne priznam. Se bom že nad vsemi maščevala.« Bila je pred malim senatom obsojena na 8 mesecev strogega zapora.

Ljubljana

Starost Jande od univerze

Če zrak hvališ, mladina je bilo slovo izstopa izrednega študenta, nato univerze g. ing. Fran Janda, ki odboja vedaj v razloženem pokoj. V izstopu na Vnebohod, mu je Akademski klub montalistov pridelal na univerzi odhodnico. Lepo to se resnično preferira in akademski odhodnica pridelanega in silno dolavnega prijatelja. K'ga pa tuči ne bi čutil? Iz silno ekonomski početkov je, celaven, ko mravlja, v kratkih letih privedel institutova zbirke do občudovanja vredne popolnosti. In — k'čakeli je bil pri niam največji pri pomoči pri studiju, prav vankega je ta dobi mož pedant. — V priznanje in v znak hvalečnosti za vse njegovo nepoplačljivo delo in ves trud, ki ga je imel z dijastvom, mu je Akademski klub montalistov poklonil lečno izdelano diplomno priznanico. Slovesnost je zaključila tradicionalna ručarska himna. — Ing. Fran Janda je rodom Čeh. Svoje ručarske studije je dovršil v Friburgu z odlično, izstopno tečaj za futuristvo. Po daljšem službovanju na Češkem je prišel med Slovence, zasedel je namreč mesto upravnika rudnika živega srebra v Idriji. Kameleje je bil tudi predstojnik omladne v Celju. Leta 1909 je bil imenovan za rudarskega svetnika. Kmalu nato je bil na lastno prošnjo upokojen, vendar je ob ustanovitvi ljubljanske univerze zopet sprejel mesto kustosa mineraloškega inštituta.

Vlema možu kličemo prav prisrčno: Srečno!

Staršem srednješolskih dijakov

Učenci obliki zbor društva »Sala in dome bo v nedeljo dne 8. t. m. ob 10 dopoldne v telovadnici 1. drž. realne gimnazije v Ljubljani. Vgovja ulica 3. 4. z dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Čtenje pravil. 3. Določitev članarine. 4. Volitve predsednika in odbornikov. 5. Službovanje. Vključno vse starše, zlasti tudi kmečke in delavske starše z dežel, da se ustanovnega obnena zbora sigurno udeležijo. Pripravljalni odbor.

Vojašnice se polnijo

Ljubljana, 6. maja

Davi so pričeli prihajati z vseh krajev v Ljubljano vojaški novinci. Na vseh straneh mesta so se že v zgodnjih jutranjih urah začele oglašati harmonike. Med veselo in kajajočo glasovno harmoniko pa so vprav streljali korenjaki in zdravi vriski fantov, ki se poslavljajo za deželo leto od doma. Precej zgovorno Slovencev tiči podzvestno v prav za prav nepojmljivem, razigranem in vsahil celo divjem obnašanju naših vojaških novincev. Saj je bilo najstarejše, česar se je svojčas bil tudi najpogumnejši dijak vasi, kar je moglo zadeti mladeniča, da so ga ujeli in mu obkeli vojaško suknjo. Saj je za dolgo vrsto let izgubil zlato svobodo, zapustil dom in ročne kraje, in služil cesarja daleč v tujini. Vnil pa se je, če se je sploh vnil, že kot pravi možakar, ki je izgubil mladost v cesarski vojski. Kasneje leta so prišli ta vedno večje objave, toda še danes ni lahko fantu, ki se poslavlja, pa naj si le od slamo krite kabe in uhogih starišev za dobro leto in gre morda prvič med popolnoma tuje ljudi. Sicer ve vsak fant, da postane pravi fant z vsemi predpavicami šele takrat, kadar srečno odloži vojaško suknjo. Vendar je kljub temu slovo — težko.

Zato ni čudno, če srečavamo po Ljubljani veselo vrsto fantov, ki prav za prav s smehom na ustih, vriskanjem in petjem duše v svojih zdravih sreih občutje, ki se jim vedno bolj jasno očituje, namreč domotožje in skrb, kako bo, in če se po stari navadi precejšen del fantov zateče k vinu, ki mopi vse skrbi, se to razumljivo. Je sicer žalostno dejstvo, da se naš fant, ki misli, da mora v vsakem slučaju pokazati svojo korajžo, čeprav mu je v sreč drugič, zateče k vinu in se ne zaveda, da mu s tem ne bo za dolgo pomagano. Različne prizore je lahko srečevala Ljubljana danes na cesti. Posamezne skupine z majhnimi težkimi kovčki so korakale tih in mirno, drugi zopet so si pomagali s šalami in burkami. Nekdo si je izmislil in privlekel in šepal ob palici, kakor da ima skvarjeno nogo. Drugi si je zopet zapel roko pod suknjič, v desni roki pa vtaknil palico, s katero je dokazoval svoje invalidstvo. Tako je sebi in drugim krajsal ure čakanja, v katerih so se poslavljali od doma. Nekateri pa so prešli iz nedolžnih šal in razigranosti a divjost in predrznost in žalostno je, da takih ni bilo malo. Taki so brez dvoma najslabši

fantje iz vasi in bode prav skora gotovo tudi najslabši v vojaški zanki; in v pijanosti bili karajzen rez ni nobena korajža, kvejemu znak večje strahovitosti, kakor bi jo človek prisodil kmetičem fantu. Mnogo pa se jih je naložilo na vozove, ki so vozili po mestu okrog, da se pokažejo med vriskanjem in petjem ljubljanskim strajcam. Kakšni so, kadar najurikajo. Bog ve, kdaj bodo pozabili ta zadnji privesek z avstrijske vojske.

Kaj bo danes?

Drama: Ob 15: Gostovanje jeseniške mladine. Mladinska predstava. Globoko znizane cene. — Ob 20: »Kvadratura kroga«. Red A.

Opera: »Tosca«. Red D. Kino Kodelfovo: Ob 20.30 opereta »Ljubim, ljubim, ljubim« (Ein Burschenlied aus Heidelberg). Wally Forst. Znizane cene.

Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy deč, Mestni trg 4 in mr. Ramor, Mikloševa 20.

TVRDKA A. PERSCHE

se je preselila

MARIJIN TRG — (poleg novega tromeštvja).

○ Rdeči križ za prihodnjo zimo. Kdor bo imel povezok z zimskimi potrebščinami pripravljen, pa Rdečega križa (Ljubljana, Wolfova ulica 12) ni obvestil, naj v ponedeljek 9. t. m. med deseto in trinajsto uro popazi na zbiralni tovarni avtomobil, ki bo označen z dobro vidnim rdečim prižem na belem platu in se bo javljal z glasnim hupanjem. Ko prispe tak avto v bližino, naj darovalec (lahko tudi kar skozi okno) pokliče avto spremljačje odposlanec Rdečega križa k sebi ter jim svoj povezok izroči. Da se prepreči slednja zloraba, bo vsak odposlanec-nabiralec opremljen z vidnim znakom (rdeč križ na belem platu) in se bo izkazal s posebno legitimacijo Rdečega križa. Na to socialno akcijo opozarjajo že teden dni vsi ljubljanski dnevniki, Radio Ljubljana in diapozitivi v ljubljanskih kinematografih. Da se začelo po vseh ljubljanskih okrajih krožiti deset tovarnih avtomobilov, ki naj zbera, kar so dobrotniki namenili Rdečemu križu, bodo v ponedeljek po vsej Ljubljani dobro slišno javljale fanfare, ki jih bo pod vodstvom g. em. iur. Cvirna na posebnem avtomobilu trobilo šest ljubljanskih muzikov.

○ Mater! V nedeljo bo Vaš dan. Spomnite se revic, ki s strahom mislijo na prihodnjo zimo! Odberite od svojih zimskih potrebščin kaj primernega in izročite v ponedeljek nabiralec Rdečega križa!

○ Festivalni koncerti. P. n. občinstvo opozarjamo, da so vstopnice za vse festivalne koncerte že v predprodaji v Matici knjigarni. Cene se običajne koncertne, prav nič zvišane. Zunanja naročila sprejema Glasbena Matica, ki jih takoj po sprejemu tudi izvršuje Opozarjamo na bogat spored prvega slovenskega glasbenega festivala. Za vse koncerte so na razpolago tudi podrobni sporedi in tiskana besedila.

○ Tujski promet v Ljubljani. Tujski promet v Ljubljani stalno pada. Meseca aprila je v Ljubljani prenočevalo samo še 3043 tujcev, medtem, ko bi jih moralo v normalnih razmerah 5000 do 6000. Potnikov, ki so se mudili v Ljubljani samo en ali dva dni, je bilo 1706, potnikov, ki so se mudili do 15 dni 985, nad 15 dni pa 352. Vseh nočnin je bilo 6115. Moških je bilo 2549, žensk pa 494. Jugoslovani so bili med tujci 2126, Čehoslovaki 118, iz ostalih slovenskih držav 27, Avstrijci 326, Nemci 143, Madžari 26, Angleži 10, Francozi 8, Rumunov 7, iz Italije 202, Bolgarov 1, Grkov 4, iz ostalih evropskih držav 22 in iz neevropskih držav 23. Med potniki je bilo 1881 trgovcev in zastopnikov, 1162 pa ostalih.

○ Svoji vojakov — telegrafistov, ki so služili v telegrafski enici srbske vojske in so kot taki umrli v vojnah od 1912 do 1918, se vabijo, da se zgleda do 20 t. m. v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu štev. 71, in ondaj natančno podatke o službi in smrti teh svojih pokojnikov.

○ Zvezdo urejajo. Za Tivolijem se je mestna vrtnarija lotila tudi Zvezde in je navozila na okrogle grede sveže prsti in začela nasajati cvetje. V kratkem bo Zvezda vsa sveža, vsa zelena in vsa v cvetju.

○ Stavbna nepravilnost na Gosposvetški cesti. Neki podjetnik sedaj prezidava svojo ogelno hišo na oglu Gosposvetške ceste in Kersnikove ulice. Čudno pa je, da je magistrat to prezidavo sploh dopustil, ker je to poslopje izven stavbne črte. Podjetnik je poslopje celo dvignil za eno nadstropje, čeprav so se sosedje proti temu pritožili. Ne vemo, kakšno protakcijo uživa ta gospod, toda če stavbni red velja za vse, mora veljati tudi za tega. Kersnikova ulica je sedaj zagata, prav gotovo pa se bo nekoč morala odpreti na Bleiweisovo cesto in

Mariborsko kulturno življenje

HAYDNOVA PROSLAVA V MARIBORU.

Slov. pevsko društvo »Maribor« izvajal »Stvarjenje«.

Maribor, 5. maja.

Enako velik je Haydn v svojih kvartetih in simfonijah, višek svojega ustvarjanja pa je brez dvoma dosegel v svojih oratorijih, predvsem v poslednjih delih iz nazrelejšje življenjske dobe. Da je zapustil svetu le oratorija »Stvarjenje« in »Štiri letne čase«, bi bila njegova slava nesmrtna. Nastala sta v starosti dobi mojstra, ko se je oprostil okvirja shematičnega italijanskega stila, ki prevladuje v njegovih prejšnjih oratorijih ter je njegova duša ustvarjala iz cele svoje globine. Oporo je našel v mojsrskih tekstih obel del; iz polnega sreča je ustvarjal čudovite himne naravi in njenemu vseomnemnemu vladarju. V »letnih časih« je Haydn še nekak oze, opira se le na človeka, na naravo. »Stvarjenje« je popolna sinteza epike in lirike, vzvišenosti in čustva, narave, človeka. Melodije, ki zagrabijo v dušo, živahni zbori in luge, mladeniška sila in obenem globina ter izkustvo zrelega duha, vse to odlikuje »Stvarjenje«, kar mu je ustvarilo v oratorijski literaturi brez dvoma prvo mesto.

»Stvarjenje« je izvajal snoti na drugem večeru mariborske Haydneve proslave mešan zbor pevškega društva »Maribor« s pomožnim orkestrom Glasbene Maticе in solisti Pavlo in Majdo Lovšeto. Avgustom Živkom in Franom Neralcem pod taktirko odličnega kapelnika Janeza Ev. Gašpariča. Instrumentalni večer Glasbene Maticе je bila lepa proslava Haydnevega genija, sinočnoje izvajanje »Stvarjenja« pa je predstavljalo vsakakor višek takih proslav, kar smo jih doslej imeli v Mariboru.

Priznalo moramo omeniti predvsem veliko delo kapelnika Gašpariča. Nedvomno je velika za sluga njegove neumornosti, da je uspeh večera tako popoln. V mariborskih razmerah našudirati to

teško delo in s tako temeljitostjo ter sigurnostjo, je dokaz velike sposobnosti in energije.

Solistom morem izreči le vse priznanje. Gospa Lovšetova, vedno nam Mariborčanom drag gost, je bila odlična v virtuoznem obvladovanju težkega, s kloraturami bogato prepreženega parta. Prav tako njena hčerka, gđ. Majda, kateri se pozna sila skrbna in temeljita študija v oblikovanju kristalnočistega glasu v vseh tehničnih finesah. G. Živko je bil izredno dobro razpoložen. — Težko nalogo je prevzel g. Neralci; kot bariton je s čudovito obsežnostjo podajal neporno basovsko partijo ter znova podal dokaz vsestranske svoje uporabnosti.

Zbor »Maribor« je v tem delu pokazal vse. Zilost glasov v celoto, sigurnost, čut za ritem in skrbna izbranstvo v glasovih ga usposablja za podajanje najtežjih del. Občudovanja vredna je pridajanje temeljitost, s katero so našudirali »Stvarjenje«. Uspeh je pokazal, da je zbor lahko ponosen na svoje delo.

Orkester je sestavljala godbena štola Glasbene Maticе in požrtvovalni mariborski glasbeniki, pihala so bila zasedena po godbenikih glasbe 45. pp. Vedno tožimo v Mariboru o pomanjkanju orkestra, toda kadar pridejo taki posebni trenutki, se stvori dirigentu kar naenkrat pri roki orkester, kakor bi si mogli boljše težko zamisliti. V tem oziru vse priznanje mariborskim glasbenikom, ki pokažejo toliko požrtvovalnosti in vztrajnosti, kadar apelirajo nanje.

Obisk je bil snoti mnogo boljši, kakor v tork zvečer prvi dan proslave. Dvorana je bila skoro polna, publika navdušena ter je pričela nastopajočim živahne ovacije. Proslavo je oba večera prenašal radio Ljubljana.

CETRTA KRSTNA PREDSTAVA V MARIBORSKEM GLEDALIŠČU

V četrtek, na praznik Vnebohoda, ko so zvečer v mariborskem gledališču krstili Haas-Pilatovo opereto z devičkim naslovom »Če se ljubita dvaj in je v potaščenem mladega skladatelja Silvija

Naše švedsko posojilo

Med komentarji o polomu Kreugerjevega koncerna smo citali tudi o posledicah tega poloma za našo državo. Toda upoštevati je pri tem treba, da bazi naša posojila, ki nam ga je dala družba Slab (okrajšava za Svenska Tändsticks Aktie Bolaget) na pogodbi, ki jo je sprejela naša narodna skupščina dne 9. novembra leta 1928, zakon je bil objavljen v službenih novinah dne 23. novembra 1928. To posojilo, ki je garantirano z monopolnimi dohodki od vžigalke, bomo morali odplačevati, kakor smo se pogodili. Pač pa je zanimivo zabeležiti, kam je šlo to posojilo iz rok omenjene švedske družbe.

Leta 1929 je družba Kreuger & Toll najela veliko obligacijsko posojilo v zlatu, katero je bilo garantirano z obligacijami raznih držav. Letni donos teh zastavljenih obligacij mora znašati 120% letne potrebe za obrestovanje obligacij v zlatu, ki so bile izdane leta 1929 po tečaju, ki je bil zelo blizu nominalni. Za te obligacije je morala Kreu-

gerjeva družba položiti garancije v nekaterih vrednostnih papirjih pri zaupniku za obligacijsko posojilo v Uniji: Lee, Higginson Trust, Company, Boston ali pa jih položiti pri banki: Skandinaviska Kreditaktiebolaget v Stockholmu. Pri emisiji je bilo med vrednostmi navedenih kot garancija tudi 7 milj. dolarjev našega vžigalčnega posojila iz leta 1928, katerega je bilo v celoti emitiranih 22 milj. dolarjev po tečaju 90%. Po stanju v mesecu marcu 1932 so bile garancije za omenjeno obligacijsko posojilo družbe Kreuger & Toll izpremenjene v toliko, da se nabajajo med garancijami za obligacije vse obveznice, kar smo jih izdali v letu 1928, torej 22 milj. dolarjev. V preteklem proračunskem letu 1931—1932 pa moramo upoštevati, da je bilo že namenjenih amortizaciji tega 22 milj. dolarskega posojila 216.323 dolarjev, prav tako tudi v tekočem proračunskem letu 1932—1933. Pri tem je ostala vsota, ki je potrebna za obrestovanje tega posojila neizpremenjena: 1.375.000 dol. letno.

Žrtev pohlepnosti

Grd zločin v Slovenskih gorah

Maribor, 6. maja.

V zapore mariborskega okrožnega sodišča so prepeljali te dni štiri osebe od Sv. Tomaža v Slovenskih gorah in zdaj se je šele zvedelo za strasen zločin, ki je bil tam izvršen v noči od 26. na 27. aprila ter je silno razburil prebivalstvo od Sv. Tomaža in sosednih župnij. V jutro dne 27. aprila je začutila služkinja 67letne preužitkarice Ane Tomazičeve, da smrdi iz sobe dim tlečih cunj. Odprla je vrata v spalnico, pa ji je dušek dim udaril v obraz. Na tleh je tlel kup obleke ter vso sobo napolnjeval z dimom. Hitro je pogasila tleče cunje, da prepreči nesrečo, nato pa je njen pogled padel na posteljo, kjer je ležala Tomazičeva že mrtva in mrzla. Ravno tako je bil mrtev v kotu za vratmi pes, ki je vedno kot čuvaj spal v spalnici stare preužitkarice. Na obupne klice so prihiteli sosede, ki so bili prvotno vsi enega mnenja: uboga starica je hotela ponoči pogledati na uro, pa ji je goreča vžigalica padla na odloženo obleko ter jo zažgala. Starica ni opazila pretee nevarnosti ter se je mirno vlegla v posteljo in zaspala. Obleka pa je tlela dalje ter je dim zadušil njo in njenega zvestega čuvaja.

Izvršene so bile že vse potrebne priprave za pogreb in morda bi ostal strahovit zločin nepojasnjen, da niso opazili ljudje, ki so devali truplo na mrtvaški oder, sumljive modrine okoli vratu. Pri bolj natančnem ogledu so prišli do strasnega odkritja, da starica ni mogla umreti radi zastupitve z dimom. Obveščeni so bili orožniki, ki so zadržali vžigalnice v roke ter jo razvozlati v kratkem času. Starica je padla kot žrtev pohlepnosti lastnih sorodnikov. Kot storilec je bil aretiran posestnik in mlinar Mihael Ivanuš, daljni njen sorodnik in edini dedič starkinega imetja. Poleg Ivanuše, ki je že starejši človek in oče petih otrok, je bila aretirana tudi njegova žena Ljudmila, posestnik Rožman in vinčar Alojzij Spešič, ker se domneva, da so v zvezi z zločinom.

Vsi štirje so bili, kakor omenjeno, prepeljani v zapore okrajnega sodišča v Ormožu in te dni v Maribor, kjer je prevzelo preiskavo državno pravdnstvo ter že izdalo povelje, da se aretirani tudi služkinja pokojnice. O zločinu samem smo izvedeli se naslednje podrobnosti:

Ze jeseni leta 1932 bi bila Tomazičeva postala akoraj žrtev Mihaela Ivanuše. Napadel jo je v gozdu v Prebrevniku, ko je bila na potu v Ormož ter jo pričel daviti. Ze takrat bi se mu bila peklenska namera posrečila, da ni prišel po poti mimo slikar Alojz Trstenjak. Zločinec je pobeagal

bo najhitrejši dostop v severni del Šiške. Zato bi morala stavbna oblast paziti, da se hiše kolikor mogoče spravijo v stavbno črto, ne pa da se se prezidava in povečava!

○ Italijanski vojni ubežnik v zaporih. Pred dnevi je pobežnil od italijanskega letalskega bataljona 25-letni Aldo Pecorari iz Pole in pristojen v Gorici. Pecorari je prekoračil Julijske alpe in nekje blizu Radovljice ukradel čolni ter se odpeljal po Savi navzdol. V soteski od Litije navzdol pa mu je predla v narastlem toku slaba in bi bil kmalu utonil. Komaj se je rešil na suho. Prijeli so ga orožniki, ki so ga privedli v Ljubljano in ga izročili sodišču. Pred sodiščem se bo zagovarjal zaradi nedovoljenega prekoračenja meje in zaradi tatvine čolna.

○ Damsko perilo, kopalne obleke, rokavice, nogavice, kupite najugodnejše pri Sterk nasl. Karničnik. Stari trg 18.

○ Bluze, najnovejše modele, po solidni ceni, ima tvrdka Sterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

v gozd in Tomazičeva je bila rešena. Zdaj pa je pripravil nov napad na Tomazičovo s peklensko prebrisanoštno. Ni pa računal s tem, da se bo razvil med njim in njo boj na življenje in smrt, kajti po vidnih znakih, ki so bili na starkinem vratu, sodeč, se je vršila obupna borba. Zločinec jo je moral suvati z nogami v prsa ter klečati na njej, ker ji je polomil več reber, preden jo je povsem onesposobil, da je prenehala boriti se, ter jo zadržal. Pes, ki je spal v sobi, se je očividno vrgel na morila gospodarice, toda tudi njega je morilec zadavil ter ga pogočil z nogami, da mu je izstopilo vse drobce iz telesa. Vsi ti sledovi so bili tako očiti, da je njegov poskus, da bi z zažgano obleko ljudi spravil na drugo sled, zaman. Po zločinu je vrgel kup obleke pod uro ter ga zažgal s tremi vžigalicami, tako da bi izgledalo, da je starica sama šla gledat na uro ter z neprividnostjo zakrivila nesrečo. Morda je imel namen zažgati tudi celo poslopje. Vse to pa bo prinesla na dan še preiskava. Strahovit zločin je vzbudil med prebivalstvom veliko ogorčenje.

Vojaška imenovanja

Belgrad, 6. maja. 1. Za poveljnika 11. čete 51. pešpolka je bil imenovan peleni kapetan II. razreda Kočevar Josip; za vodnika 1. baterije 27. topniškega polka je bil postavljen podporočnik Majcen Rudolf; za referenta v topništvu v poveljstvu dravske divizijske oblasti, topniški podporočnik Gorup Miloš; za vodnika 5. čete 2. brzojavnega polka, inženjerski poroč. Simenc Vencelin; na kraljevo ladjo »Dubrovnik« sta bila premeščena inženjerski kapetan I. razreda Ošlag Anton in inženjerski kapetan II. razreda Rojnik Ivan.

Za člana izpitne komisije za čin aktivnega in rezervnega sanitetnega in lekarniškega majorja je imenovan intendantski podpolkovnik Lucker Jožef; za namestnika člana izpitne komisije za višje vojne uradnike pa intendantski major Zabkar Hinko; za namestnika člana izpitne komisije za aktivne in rezervne vojaško-tehnične uradnike, intendantski major Vigan Milko.

Boni za pšenico

Belgrad, 6. maja. AA. Privilegirana družba za izvoz poljskih pridelkov naznanja pridelovalcem pšenice, zadržam in žitnim trgovcem, da so sedaj detiskani boni, ki bo z njimi Privilegirana družba za izvoz poljskih pridelkov plačala račune za naročeno pšenico. Boni se bodo izdajali v tehle serijah:

Serijsa VI. po 100 Din, serijsa IV. po 500 Din in serijsa IX. po 1000 Din. Privilegirana družba za izvoz poljskih pridelkov bo plačevala tudi naprej račune 50% v gotovini, 50% pa z boni teh novih serij. S temi boni bodo pridelovalci pšenice lahko plačali državne neposredne davke do konca 1932, bone pa, ki bi preostali in ki se v to svrhu ne uporabijo, bo izplačala blagajna Privilegirane družbe za izvoz poljskih pridelkov in sicer po kronološkem redu po pozivu za posamezne serije in številke. Izplačala jih bo najkasneje do 31. decembra 1932. Žitni trgovci in zadrage, ki imajo pri pridelovalcih pšenice dolg za prevzeto pšenico, morajo o tem obvestiti Privilegirano družbo za izvoz poljskih pridelkov in ji poslati točne seznime z imeni pridelovalcev, njihovim prebivališčem, s količinami kupljene pšenice in z dolžnimi vsotami. Podobne seznime naj pošljejo tudi tisti, ki so jim trgovci in zadrage cedirali svoje terjatve, kakor tudi lastniki potrdil, trgovci zadrage, ki se jim bodo takisto izročili ti boni proti izročitvi časasnih potrdil.

igralsko bolje zasedene od moških, Čerč kot slikar Feodor je višje lege v prvem in drugem dejanju se dohajal, v tretjem pa mu še nezadostna sola ni dopuščala obvladovati zahtev skladbe. Presenetil pa je z uglasjenjo, neprisliljeno in živahno igro. Tudi Boris Pilato je bil na igravskem torišču sigurnejši; njegove pevске strani pa pravzaprav ni mogoče presoditi, ker je bolj slabotno delovanje njegovih glasotvornic omogočilo dojeti sredi orkestralnega elana le nekaj pravi rahlih zvokov. Venuš Prorazil je bil malce okoren, Dragu Kamušiču pa pičla odmerjenost njegove naloge ni dopuščala vidnejšega razmaha. Baletne točke je našudiral A. Harastović, režiser Djuka Truhović pa je položil v delo toliko truda, kakor ga more pravilno preceniti samo tisti, ki ve kaj se pravi organizirati uprizaritev z močmi, od katerih so nekatere bile prvič v svojem življenju na odru. Zato mu gre tem toplejše priznanje. In tekstovna stran? Pričakovati je bilo, da bo treba računati z nezrelostjo in nedognanostjo v najmilejšem smislu besede. Operatarska roba na viških, brez sledu poizkusa organične in verjetnost zapovedujoče izgradnje. Na torišču sujeja borna revščina, v izvedbi vzorno operatarska šablona, v metodi že izdavana zavržena starikavost (prisluskovanje itd!), brez sence kakšne etične smiselnosti. Navzile vsemu je je treba priznalo poudariti libretistično podjeto pobudnost in korajžo. Vsi sodelujoči so bili deležni priznanja od strani hvalnega občinstva. Oba avtorja sta morala pred zastor, ravnotako tudi vneti režiser Djuka Truhović. Bilo je vencev, šopkov in drugega na kupe. Sredi te praznične dvignjenosti in premijerske vzhudenosti je bilo zunaj slišati hruse in truše, študentarje ki je hotela sivar videti, ki je pa morala radi pomanjkanja prostora oditi, radi česar se je dvignila zunaj na Slomškovev trgu rabuka, tako da je moralo posredovati že pripravljeno policijsko moštvo. Star muhelj je moral biti tisti, ki je ob koncu predstave nagnil svojo glavo k sosedu in jedva slišno šepnil: teater zunaj, teater znotraj. Kaj nam pa morejo... —c

Haasa ter libretista Borisa Pilata, gojencev mariborske klasične gimnazije, navrelo ljudi skupaj, da menda ne toliko, odkar pomnimo slovensko Narodno gledališče v Mariboru, sem zunaj na hodniku ob drugem odmoru prisluhnili možiku, ki je dejal: »Ko bi dve leti ne videl na mariborskem odru nobene operete, potem sem danes gledal za vse skupaj.« Pamenjak se menda ni povsem zavedal, kako zelo je s to hudomušno pripombo segel v bistvo stvari. V skladbo je mladi nadarjeni osmošolec Haas prelihl mnogo svojega. Toda kateremu mlademu glasbeniku se ne bi zgodilo, da zvenijo na premnogih mestih ob prvem njegovem delu melodije in motivi, katerim je uho že prisluhnilo ob tem in onem? Prva pozitivna stran četrtnice četrte letošnje krstne predstave je v tem, da nam je odkrila redko nadarjenega mladega glasbenika, ki je pokazal, da je obenem dominanten v svojem položaju in da ume vtisniti izvajanju orkestra, ki je odlično ustrežal svoji nalogi, znak živahnega polleta in razgibane svežine. Orkestru je dodelil Haas še očitnejši poudarek napram vokalnemu delu skladbe kakor Sancin v svoji operi »Casanova«, tako da sta odgovarjali v mestoma wagnerijansko orkestralni bučnosti pravzaprav edino Claricjeva in Herta Spittau. Druga pozitivna stran večera pa je bila razveseljava okolnost, da so se na mariborskem odru razodele tri zelo nadarjene ter izvežbane ženske moči, ki bi jih gledališki upravi zelo priporočal, da jih obdrži v evidenci in da jim po možnosti v prihodnji sezoni nudi priliko dobiti-ranja. Saj je v vsakršnem interesu našega gledališča, da dajemo možnost napredka in izobraževanja zlasti domačim mariborskim močem. To so gđ. Marion Clarici, Herta Spittau in Luise Vadnou. Prva kot že znana, odlično izšolana koncertna pevka, ki je kot Marta prepričala vse, da je tudi ona na oderskih tleh sigurna in dobra, druga kot nadarjena subreta, tretja pa kot izbornu ustreza-joča Lola. Magdalena je podajala Inge Vadnou, prednico samostana pa Herta Haas. Prav očitno je bilo videti, da so bile ženske vloge pevsko in

Dnevna kronika

Koledar

Sobota, 7. maja: Stanislav, škof, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gosp. dr. Artur p. Wurzbach-Tannenber, odvetnik v Ljubljani in graščak. Njegovo truplo bodo danes prepeljali iz Ljubljane v Predvor, kjer bo pogreb v nedeljo ob 10 dopoldne. Blag mu spomin! Žalostim naše iskreno sožalje!

† V Šmartnem ob Savi je umrl gosp. Ignacij Džiničar. Pokopali ga bodo danes ob 3 popoldne na pokopališču pri D. M. v Polju. Svetila mu večna luč! Preostali naš sožalje!

† Hrastnik. Nagla smrt je dohitela staro narčno »Slovenca«, branjevo gospo Nežo Jerman. Pokojna je bila na Vnebohod še popolnoma zdrava, čitala je »Slovenca« ter bila dobre volje. Ker je želela videti škofa, je šla k večernicam. Med litanijami ji je prišlo slabo ter je odšla predčasno ven. Prišla je sama do mostu pri Birtiču, odkoder jo je spravil rudar Grabner na Bencheinovo klop. Tu je popolnoma onemogla in so jo spravili v stanovanje. Gosp. Zalar ji je podelil sv. poslednje olje, naker je mirno zaspala v Gospodu. Pokojna je bila verna krščanska žena. Zapušča moža in 5 odraslih otrok. Blag ji spomin, ostalim pa naše globoko sožalje.

Cerkveni vestnik

II. vanja kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima jutri 8. t. m. zjutraj ob 6 skupno sveto obhajilo nato sv. mašo, popoldne ob 2 shod. Pridite! — Voditelj.

Na Rožniku bodo jutri, t. j., 8. maja tri svete maše: ob 7, 9 in 10. Na binkoštni praznik ne bo svete maše, ker ta dan v podružnicah služba božja ni dovoljena. — V nedeljo, dne 22. maja bo ob 9 iv. maša s pridigo.

Krvav obračun

Maribor, 6. maja.

V Jelovcu pri Kamnici, kjer so ljudem še v živem spominu krvavi dogodki preteklega leta, ko je padlo veliko smrtnih žrtev Mohorkeve zločinske in roparske pohlepnosti, se je zgodil v četrtek na praznik Vnebohoda krvav zločin, ki je zopet razburil vso okolico. K Jožefu Oederju je prišel na dom v Jelovec št. 5 20letni Jožef Tomazič. Bila nista posebna prijatelja in tudi topot je izbruhnil preprij, ki se je končal s smrtnim sunkom noža. Kot žrtev je padel Jožef Oeder ter obležal mrtev. Groza se je polastila ljudi, ko so ugledali žalostne posledice usodnega spora. Umrjenega so spravili v hišo ter nemudoma obvestili mariborske orožnike, ki so prišli ubijalca. Zagovarja se s silobranom. V Kamnici je bila večer popoldne sodna obdukcija in preiskava na samem mestu zločina.

Ostale vesti

— Dr. A. Korošičeva proslava v Unioni bo združila njegove prijatelje in častilce v mogočno proslavo. Ker bo iz ljubljanske okolice prišlo veliko udeležencev tudi s kolesi, je Pripravljali odbor preskrbel za šrambo koles v unijonkih garažah. Opozorjamo na to vse okoličane, da je garaža za kolesarje poleg unijonskega vrta.

— Bogomir Magajna v očeh Hrvatov. Roman Bogomirja Magajne »Gornje mesto« je nedvomno dosegel enega najlepših uspehov, kar jih je bilo po vojni v slovenski literaturi. Umevno je, da so se zanimali za Magajno tudi Hrvati, ker je Magajna vzel za motiv mnogim svojim novelam zagrebško življenje, prav tako se je tudi dejanje »Gornjega mesta« godi v Zagrebu. Večraj sta zagrebška dnevnik »Novosti« in »Jutarnji list« priobčila obsežni kritiki o tem romanu. Obsežni kritiki sta izredno laskavi za Magajno in se vidi, da je hrvatska javnost sprejela roman z velikimi simpatijami. Literarni referent »Novosti« pravi o Magajni: »On je v resnici močan socialen pisatelj, toda socialnost v njegovih stvareh ni borbeno, ni pridigarstva in on ne kriči. Tudi ne obtožuje na način borbenih socialnih pisateljev in njihove šole, ki je pričela tudi pri nas zavzemati čimdalje večji obseg. Magajna govori na miren način, z mnogo čustvenosti in zelo spominja na Cankarja.« Dalje pravi kritika: »Človečnost, humanost, ljubezen do pravice in žrtve — to so motivi, na katerih je zgrajen ves roman.« Kritika v »Novosti« se zaključuje: »To je ena najbolj humanih knjig, kar jih je pri nas zadnje čase izšlo. Čujemo, da bo prevedena tudi na hrvaški jezik. Ta ideja je dobra, ker bo tako tudi širše občinstvo čitateljev moglo spoznati enega redkih talentiranih slovenskih pisateljev.« Jutarnji list pa pravi med drugim: »Simpatična serioznost karakterizira pisatelja Magajno. Resnost, s katero sprejema svoj klic in s katero dela, je povzročila, da je Magajna hitro dosegel priznanje pri kritiki in pri občinstvu. Tenkočuten in pripravljen za fino opazovanje ljudi okrog sebe, more Magajna v svojih osebah ostro označevati njihovo težko usodo, ki se na oko ne zdi tako in čez katere življenje dostikrat prehaja.« Kritika v »Jutarnjem listu« pa končuje: »Magajna se odkriva kot poznavatelj Zagreba in kot njegov resnični simpatizer. Ni zadet samo zunanega lica Zagreba, temveč je šel v trenotnosti se globlje in je označil tudi njegove duhovne značilnosti.« Vsekakor so to lepa priznanja s hrvatske strani Bogomiru Magajni.

— Ljubljanska radio postaja se dobro čuje v južno Ameriko. Tako poroča radio časopis »Modern Wireless« May 1932, stran 451 pod naslovom »Stations alterations: Ljubljana« »Listeners in South America have recently been amazed to tune in this famous Yugoslavian on 574 metres. Celo na fajerlandskih otokih, kakor poročajo ondotna poročila se ljubljanska postaja razločno sliši. Prav kar se pa vrše pogajanja z g. dr. Maks Jordan, ravnateljem National Broadcasting Co., iz New Yorka in med jugoslovanskimi poslajami za izmenjavo medsebojnih programov. Izmenjava bi se vršila ali s pomočjo trgovskega kabla ali pa s pomočjo geoelektr. postaje, ki bi naš program oddajala ameriškim poslajam v New York s pomočjo kratkih valov. Radio bo na ta način povečal tesne zveze med Jugoslavijo in njenimi izseljenci v Ameriki.

— Nagla smrt dalmatinskega krošnjarja. V nedeljo 1. maja t. l. je dospel iz bolnišnice v Kandolji v Vavto vas krošnjar Belić. V ponedeljek proti večeru se je počutil slabega, zato so ga spravili v posteljo v gostilni gosp. Jos. Brdavska. Zaželel si je skledico čaja. Ko so mu čez nekaj minut prinesli čaj, so ga dobili že mrtvega. Njegovo truplo bo počivalo v slovenski zemlji, v kršni Dalmaciji pa ga obkrojuje zapuščenica žena in 5 otrok.

— Žalostna usoda dekleta. Pred malim senatom v Ljubljani se je včeraj moral zagovarjati zaradi težkega nemoralnega zločina neki graničar Gorgije S., ki je bil dodeljen obmejni straži pri

Zireh. Lani na Rokov dan 16. avgusta je spremljal na orožni postajo v Zireh starejšo kmečko dekle Elizabeto, ki je bila prijeta na meji, ker je šla v Italijo brez legitimacije in je bila osumljena kot tihotapka. Potoma je graničar nad dekletom, ki je drugače duševno omejeno, izvršil nemoralno dejanje. Opazili so ga nekateri domačini, kako je ravnal z ubogo revco. Graničar je bil obsojen na 9 mesecev strogega zapora.

— Čigav je vol? Pretekli teden, t. j. 28. t. m. v noči od četrta na petek, so pustili neznani gonjaki pitanege vola pri Alojziju Kastelicu, Laverca 9, ki ga bo obdržal do 13. maja. Ta dan ga bo ob 2 popoldne prodal na dražbi.

— Dva opečena otroka. 9letna hči kajzarja Marija Omeje, iz Studence 12 pri Mednem, se je doma polila z vrelo vodo in se občutno opekla po hrbtu. — 8letna Angela Trontelj, hči posestnika iz Spodnje Duplice 2 pri Grosupljem, se je doma zadela v mater, ki je nesla iz kuhinje lonec vrele juhe. Deklica se je močno opekla po obrazu in hrbtu. Obe ponesrečeni deklici se zdravita v ljubljanski bolnišnici.

— Pri tolščici, protinu in sladkosečnosti izboljšava »Franz-Josef« grenčica delovanje želodca in črev in vztrajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravilstva o prebavilih zagotavljajo, da so dosegli s »Franz-Josef« vodo sijajne uspehe. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Velike tatvine na deželi. Posesnika Matijo Erzarja v Britofu na Gorejskem so te dni neznani tatovi pošteno okradli. Ukradli so mu namreč iz odprtega stanovanja škaflo, v kateri je imel okoli 7000 Din denarja. V škafli je imel še pet hranilnih knjižic, glasečih se na 35.000 Din. Tega denarja tatovi seveda ne bodo mogli dvigniti, pač pa bodo morda skušali slepariti s knjižicami. Za Erzarja bi bilo seveda boljše, če bi imel tudi ostali denar v hranilnici. — Velik vlom je bil te dni izvršen v Markoveh v Slovenski krajini. Neznani vlomilec so vdrli v trgovino Rudolfa Kohna in odnesli razne manufakture v skupni vrednosti 21.000 Din. — Drugi večji vlom je bil izvršen v stanovanje Josipa Berca v Ropotah v Slovenski krajini. Vlomilec so odnesli več obleke in vrednosti okoli 3000 Din.

— Danes zvečer koncert v steklenem salonu kolodvorske restavracije.

— Slavospevi pri procesiji sv. Rešnjega Telesa. Pravkar je izšla nova skladba z naslovom »Slavospevi pri procesiji sv. Rešnjega Telesa« za sopran, alt, tenor in bas. Zložil Josip Lavtžar, Rateče—Planica. Dobiva se pri skladatelju in v knjigarnah. Cena 10 Din.

Bakrene, medene in aluminijaste predmete izdeluje Josip Otorepec, Ljubljana, Za Gradom 9

Naznanila

Ljubljana

Društvo za ustanavljanje šolskih zobnih ambulatorijev ima svoj občni zbor v ponedeljek 9. maja ob 5 popoldne v veliki dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti.

Prosvetno društvo Trnovo v Ljubljani, priredi v nedeljo dne 8. maja skupni izlet vseh članov in prijateljev društva na Rožnik. Sveta maša bo ob 7 zjutraj. Vabimo tudi ostale Trnovčane, da se udeležijo tega izleta skupno z društvom. — Odbor.

Septepetersko prosvetno društvo priredi v nedeljo popoldne (ob lepem vremenu) izlet na Orle. Člani, ki se ga nameravajo udeležiti, naj se zbere sigurno do 14 pri dolenskem mostu.

Okrožna strelska družina v Ljubljani ostro v nedeljo, dne 8. t. m. redno ostro streljanje na vojaškem strelišču v času od 9 do 12 dopoldne. Člani tehnične sekcije se zberejo ob 8 zjutraj na strelščici. Dežurstvo vršita br. Hrovatin in poročnik Čubovž. Udeležba članstva strogo obvezna.

Maribor

Orožniški upokojenci imajo jutri v nedeljo ob 10 dopoldne pri Senici v Tattenbachovi ul. svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Odpovedano. Za nocoj napovedani družabni večer Narodne odbrane, se radi nenadno nastalih tehničnih zaprek ne bo vršil.

Izobraževalno društvo na Koskih ima jutri v nedeljo ob 4 popoldne redni sestanek s poučnim predavanjem.

V gledališču bo nocoj premiera znane Langerjeve komedije »Izpreobniten Ferdinand« Pistorca. — Jutri popoldne proslava Materinskega dne, ki jo priredi Slovensko žen. društvo.

Svečana proslava 50-letnice Krščanske ženske zveze bo jutri v nedeljo, po že objavljenem sporodu. Vljudno vabiljeni!

Hišni posestniki na Bledu in na Jesenicah se vabijo na občni zbor društva hišnih posestnikov za Bled in okolico, ki se bo vršil v nedeljo dne 8. maja 1932 ob 2 popoldne v hotelu »Jekler«. Na Jesenicah pa sestanek ondotnega društva posestnikov, ki se bo vršil isti dan ob 10 dopoldne v restavraciji g. Tancerja. Razen običajnih zadev bo poročal zvezni predsednik g. Frilih Ivan o novih najemniških pogodbah in o napravi kolekovanih pobotnic za vplačane najemnine. Vse hišne posestnike vabita društvena odbora.

Novo mesto. Danes ob 4 popoldne priredi g. prof. Vey z ljubljanske univerze v fizikalni dvorani novomeške gimnazije sklopitečno predavanje o temi: La Tchechoslovaquie artistique et pittoresque. Vabljeni vsi prijatelji bratske nam Češkoslovaške in vsi ljubitelji lepe pokrajine in lepe slike. Vstop prost.

Polzela. Slamatični odsek K. P. D. na Polzeli priredi v nedeljo 8. maja v Prosvetnem domu, dramo v petih dejanjih. »Veronika Deseniška«. Začetek ob treh popoldne.

Novo mesto

Koncert Marijinih pesmi bo priredilo društvo visokoškole »Savice« v kapiteljski cerkvi. Proizvajale se bodo predvsem izbrane slovenske Marijine pesmi ob spremljevanju orgel in violine. Prostovoljni darovi za »Dom visokoškol« se hvaležno sprejemajo.

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

Končno je izšel z velikim zanimanjem pričakovani izkaz o stanju Narodne banke z dne 30. aprila 1932, ki kaže v primeri z izkazom za 22. april naslednje izpremembe:

Skupna podloga je narasla za 14,7 na 1984,45 milij. Din. Od tega dviga je Mo na račun povečanja deviznega zaklada za 16,0 na 220,1 milij. Din, zlati zaklad je ostal v glavnem neizpremenjen, dočim so valute padle za 1,3 na 1,2 milij. Din. Nadalje so narasle tudi devize izven podloge in sicer za 0,3 na 83,1 milij. Din.

Zaradi poslabšanja položaja na denarnem trgu so posojila banke narasla in sicer eskont za 21,9 na 1960,8 milij. Din. Pričakovati pa je, da bodo posojila najbrže padla v prvih dneh aprila. Skupno znašajo posojila 2248 milij., kar pomeni povečanje za 55,8 milij. Prejšnji predjudni državi so narasli za 0,6 na 1803,8 milij., kar je pripisovati plačilu obresti za izdane blagajniške zapise. Začasni predjudni državi so ostali neizpremenjeni: 500 milij. Din.

Obtok bankovcev je presegel 5 milijard, ker je narasel za 193,0 na 5042,6 milij. Zadnjikrat je presegel obtok bankovcev 5 milijard dne 15. januarja 1932. Obveznosti po vidu so padle za 170,5 na 355,2 milij. Din. Od tega so državne terjatve padle za 31,8 na 10,5 milij. Din, žirovščini za 134,9 na 305,3 milij. Din in račun drž. gospodarskih podjetij za 3,85 na 39,45 milij. Deloma je padanje obveznosti po vidu v zvezi z naraščanjem obveznosti z rokom za 45,6 na 1247,4 milij. Din.

Skupno so obtok in obveznosti z rokom narasle za 22,5 na 5397,8 milij. Zaradi istočasnega povečanja podloge je skupno kritje naraslo od 36,64 na 36,76%, samo zlato kritje pa se je minimalno zmanjšalo, in sicer od 32,80 na 32,66%. V komentarju k tem številkam piše »Politika«, da nagli dvig posojil v zadnjem času ne dovoljuje po vzgledu drugih emisijskih bank misliti na znižanje obrestne mere, posebno povečanje ni samo v zvezi z ultimom, ampak tudi povzročeno zaradi kakšnih posebnih potreb.

V naslednjem navajamo najznačilnejše postavke izkazov Narodne banke za 31. december 1931, za 8. marca, ko se je začela sedanja restriktivna devizna politika, 28. aprilom in 30. aprilom kot zadnjimi izkazji (vse v milij. Din):

	31. 12. 1931	8. 3.	22. 4.	30. 4.
zlato	1758,4	1759,2	1763,1	1763,1
devize	332,4	194,3	204,1	220,1
devize izv. podl.	86,4	85,9	82,8	83,1
eskont	1965,6	1936,0	1938,9	1960,8
lombard	287,2	284,5	253,2	287,2
zaf. pred. državi	—	437,0	500,0	500,0
obtok bankovcev	5172,2	4861,7	4849,5	5042,5
drž. terjatve	29,3	20,9	42,3	10,5
žiro	326,2	438,4	440,1	305,2
drž. gosp. podjetja	60,9	33,0	43,3	39,4
obvez. z rokom	681,1	1176,4	1201,7	1247,3

Iz teh izkazov se vidi, da nam je uspelo v času od 8. marca pa do konca aprila vzdržati devizni zaklad na prejšnji višini, odnosno ga celo povečati, kar je zlasti razveseljivo, če pomislimo, da so bili v tem času plačljivi kuponi velikih inozemskih posojil. Napetost na denarnem trgu je razvidna iz povečanja posojil, povečanja obtoka bankovcev in zmanjšanja žirovščin. Nadalje so obveznosti z rokom, med katere moramo v prvi vrsti šteti blagajniške zapise, dosegle rekordno višino.

Novosadska borza v letu 1931. Iz pravkar objavljenih statistike prometa na novosadski borzi za 1931 je razvidno, kako zelo se je zmanjšal promet v pšenici zaradi uvedbe lanskega žitnega režima. Skupno je znašal promet 11.387,5 vag. v primeri s 23.067 vag. za 1930. Od skupnega prometa odpade na pšenico (v oklepajih podatki za 1930): 2817,5 (6516) vag., na koruzo 5556,5 (12.146,5) vag., ječmen 189,5 (311) vag., rž 21 (—), oves 146 (314,5), moko 1225 (skupno z otrobi 3541), otrobe 510,5 (1930 skupno z moko), kokali 14), fižol 97, krompir 479,5, čebulo 5, mast 5 in rezance sladkorne pese 292 vagonov. Promet s pšenico je najbolj padel, in sicer za 57%, toda padec ni dosti manjši pri koruzi, kjer znaša 55%, in mlinskih proizvodih, kjer znaša 52%.

Vinski zakon in kletarski vedež. And. Zmavc, ravnatelj vinarke šole v pok. in vršilec dolžnosti kletarskega nadzornika dravske banovine v Mariboru je izdal knjigo »Vinski zakon in kletarski vedež«. Knjiga vsebuje zanimiv uvod, ki navaja razmere v našem vinarstvu in kletarstvu, nadalje zakaj se lani v naši banovini ni izdalo splošno do. voljenje za slajenje mošta. V devetih mesecih lani (od 1. aprila dalje) je bilo v naši banovini 76 tožb zaradi nad 100.000 hl oporečnih vinskih proizvodov. Nadalje vsebuje knjiga celoten zakon o vinu s strokovnimi pojasnili ter pravilnik za izvrševanje zakona o vinu. Končno vsebuje knjiga celo vrsto strokovnih razprav, med katerimi navajamo: Samorodnice — najhujše zlo; Kletarjenje po vinskem zakonu; Vinske bolezni in napake; Sodi, klet in usušek; Čiščenje ali bistrjenje vina; Kletarski drobci; Beseda točilem; Kletarski koledar in Pristno vino — božji dar. Knjiga je izšla v samo. založbi pisca in stane vezana 50 Din.

Celje

Občinska seja. Prihodnja redna javna seja okoliške občinske odbora se bo vršila v soboto 14. t. m. ob 7 zvečer v občinski posvetovalnici občinske hiše na Bregu. Na dnevnem redu so poročila odsekov.

Izpremembe uradnih ur pri ekspozituri OUZD. Uradne ure bodo odslej naprej ob ponedeljskih, sredo in petkih od 7. do 13. ure, popoldne pa bo imel le en uslužbenec dežurno službo od 17. do 18. ure. Ob torkih in četrkih bodo uradne ure od 7. do 13. in od 17. do 19. ure, ob sobotah pa so uradne ure od 7. do 12. ure in dežurna služba od 17. do 18. ure. V ambulatoriju vrši poleg rednih ordinacijskih ur od pol 8. do pol 13. ure ena bolničarka dnevno, razum sobote, popoldansko dežurno službo od 16. do 18. ure. Ob nedeljah je dežurna služba od 9. do 11. ure dopoldne. Stranke se sprejemajo le od 8. do 13. ure.

Savinjska podružnica SPD v Celju opozarja: Edino z novo legitimacijo bodo člani delezni članski ugodnosti v planinskih kočah. Nove izkaznice izstavi pisarna SPD v Prešernovi ulici šte. 6. ali društveni blagajnik g. Vrtovec, drogerija, Kralja Petra cesta. Predložiti je treba sliko, ki se lahko uporabi iz stare legitimacije. Kdor si želi zagotoviti za Binkošti polovično vožnjo na železnici, naj se javi najpozneje do torka, 10. t. m.

Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju sprejme takoj zdravo šoli odraslo deklico siroto v popolno oskrbo. Natančnejše informacije daje državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju.

DIANA FRANCOŠKO ŽGANJE IN KRUHA HLEB

REŠITA HIŠO NAJNUJNEJŠIH POTREB

Cena: mala steklenica . . Din 10—
srednja steklenica . . 26—
velika steklenica . . 52—
Dobi se povsod!

Donos trošarin in taks

Pravkar so objavljeni podatki o donosu drž. trošarin in taks za mesec marec 1932 in s tem za celo proračunsko leto 1931—32. Donos trošarine v marcu je bil 64,1 milij. Din (proračun 66,9 milij.), v marcu 1931 76,4 milij. Takse pa so dale v marcu letos (splošne in vozarske) (85,7 milij.), proračun za to dobo 103,8 milij., donos marca 1931 pa 102,3 milij. Din.

Za cela leta je bil donos državne trošarine naslednji (vse v milij. Din):

	proračun	faktič.	donos
1929—1930	903,0	941,5	preb. 38,5
1930—1931	903,0	872,0	prim. 31,6
1931—1932	803,0	775,6	prim. 27,4
1931—1932	855,0	—	—

Takse pa so dale naslednje rezultate (v milij. dinarjih):

1929—1930	1199.5	1296.4	preb. 196.9
1930—1931	1245.2	1227.3	prim. 17.9
1931—1932	1245.2	1113.0	prim. 133.9
1932—1933	1230.0		

Prenehanje direktnega odpravljanja potnikov v Avstrijo in na Madjarsko. Prometni minister je odredil, da preneha s 5. majem t. l. direktno odpravljanje potnikov v Avstrijo in na Madjarsko. Direktna odprava priljage pa ostane še dalje v veljavi.

Legitimacije za polovično vožnjo v Ljubljano na XII. mednarodni velesesem, ki se bo vršil od 4. do 13. junija, je uprava Ljubljanske veleseseme začela razpisovati. Društva, organizacije, župni in občinski uradi itd., ki žele te legitimacije proti 10% proviziji za njihove stranke prevzeti v razprodajo, naj se takoj obrnejo na urad velesesema v Ljubljani.

Eksekutivna prodaja. Na ljubljanski borzi je bilo večeraj eksekutivno prodanih 41 ton avtohecinca spec. teže 745 brez banov. trošarine 630 Din za 100 kg.

Borza

Denar

Dne 6. maja.

V današnjem deviznem prometu so vsi tečaji popustili. Izjemo sta tvorila le Curih in London. Curih je ostal neizpremenjen, London pa, ki je mednarodno čvrstje, je celo narasel. Dinar je bil v Curihu izredno čvrst in je narasel na 9,05, kar je povzročilo padec vseh valut. Promet je sredi prejšnjimi minimalen.

Ljubljana. Amsterdam 2270,22—2280,58, Berlin 1333,97—1344,77, Bruselj 787,35—791,20, Curih 1097,35—1102,85, London 206,34—207,94, New York 5596,38—5624,64, Pariz 221,88—223,—, Praga 166,23 do 167,09, Trst 289,22—291,62.

Na zagrebški borzi so bili zabeleženi isti tečaj kot na ljubljanski borzi. Notiral je še New York kabel 5618,38—5646,64. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal na zagreb. borzi 130.527 Din.

Curih. Belgrad 9,05, Pariz 201,18, London 18,80, New York 511,50, Bruselj 71,90, Milan 26,40, Madrid 40,60, Amsterdam 207,75, Stockholm 94,75, Oslo 95,75, Kopenhagen 102,75, Sofija 3,71, Praga 15,26, Varšava 57,30, Atene 3,50, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,07, Helsingfors 8,70.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12,30.

Vrednostni papirji

V splošnem je bila danes tendenca za državne papirje slabša. Popustili so tečaj 7% inv. pos., vojne škode in 7% pos. Drž. hip. banke, neizpremenjeni so ostali tečaj agrarov in obeh Blairovih posojil, dočim so se uvrstile begluške obveznice. Promet je bil prav znaten v 7% Blairu, katerega je bilo zaključeno 12.000 dol. nom. Nadalje je bilo zaključeno: vojna škoda 300 kom., agrari 25.000 in 8% Blair 2000 dol.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 50 bl., 7% Bler. pos. 45 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Držav. papirji: 7% inv. pos. 48,50—51, agrari 20—22 (21), 8% Bler. pos. 49—49,50 (49,50), 7% Bler. pos. 42,75—44 (43, 43,75, 44), 7% pos. Drž. hip. banke 49 den., 6% begl. obv. 30,50—32.

Dunaj. Don. sav. jadr. 65,90, Wiener Bankverein 11, Escomptes, 153,25, Alpine 9,90, Trboveljska 18,75.

Žitni trg

Nova gonilna sila iz zemlje ali iz solnčnih žarkov?

Vedno večja industrializacija, vedno večja uporaba kuriva in goriva v industriji je začela skrbeti nekatere znanstvenike. Ti mislijo, kako porabo premoga omejiti ali pa premostiti kar nadomestiti z drugimi silami za proizvodnjo toplote. Pri tem so prišli na to-le misel:

Vsakomur je znano, da je v notranjosti naše zemeljske oble nagromadena tako ogromna množina toplotne energije, ki bi si jo mogel človek pripraviti z vsem premogom in z vsemi gorljivimi olji. Potresi dokazujejo, da so globoko pod zemljo vroča in razbeljena žarišča toplote, razbeljeno skalovje, od katerega bi vsak kubični meter dal vsaj toliko toplote, kolikor je da 200 milijonov kosov žarečega premoga. Od te ogromne množice toplote bi zadostovala le ena petina, da bi proizvajala dovolj pare, ki bi gnala turbine s 50 milijoni konjskih sil leto dni.

Resnica je, da je v osrčju zemlje dovolj toplote. Že v globlini kakih 3 kilometrov pod zemljo znaša vročina kakih 400° Fahrenheitita. Vprašanje pa je, ali je sploh mogoče kopati tako globoko, da bi prišli do te toplote, da bi jo potem mogli izkoristiti po tovarnah, za železnice, za hišno in ulično razsvetljavo, ne glede na gonilno silo strojev itd.

Angleški znanstvenik Charles Parsons je napravil načrt za tak drzni poizkus. Hoče napraviti v globlino 18 kilometrov dolg rov. Še drznejši poizkus je napravil lani drug Anglež inž. John Hodgson. Pri tem je uporabil svoje dolgoletne skušnje, ko je bil rudniški inženjer v Južni Afriki. Hodgson predlaga, naj bi se napravila v zemljo dva rova. Prvi naj bi bil globok le kakih 8 kilometrov.

Tega naj bi kopali. Drugi bi pa moral biti globok 30 ali 40 kilometrov. Tega pa bi izvajali stroji, ki bi jih vodili s površja zemlje. Rudarji, ki bi delali v prvem rovu, bi morali biti tako oblečeni, da bi jih obleka varovala pred vročino notranjosti, kakor potapljače zavarujejo, da v morski globlini ne zmrznejo ali se ne zaduše. Delavci v teh rovih pa bi hladilni plini in tekoči zrak varovali pred strašno vročino.

Inž. Hodgson se prav nič ne boji dela s stroji v globlini 30—40 klm. Pravi, da ni strahu, ko bi stroji predrli kako skalo, pod katero je lava, da bi ta potem brizgnila na dan in zalila površino zemlje okrog strojev.

Njegov načrt je tak: V veliki jekleni cevi električni tok prenaša nekako tekočo aluminijevo mešanico. Jekleno cev, ki naj bi bila v premeru debela kake 3 ali 4 čevlje, bi spustili 1000 čevljev v zemljo. Posebne bombe bi na dnu razrahljale skalovje. Grušč in pesek pa bi žareča tekočina, ki kroži v cevi, vrgla na površje. V tej večji cevi pa bi bila še druga, manjša cev. Ta bi bila pravi sveder. Čim globlje bi se cev pogrezala v zemljo, tem daljša bi bila, ker bi ji na površju pritrdili vedno nove dele. Iznajditelju se zdi ves načrt čisto preprost.

Zato pa znani Marconi pravi, da ta zadeva ni tako enostavna. Pravi, da nikdar ne bo mogoče toploto dobivati iz srede zemlje. Pač pa je res enostavno pridobivati toploto iz solnčnih žarkov. Dejal je: »Toplotna energija solca je neomejena. Vedno je dovolj na razpolago v zraku, v dežju in megli, ob jasnem in oblačnem. Toplota je gibajota sila okrog nas, nad nami in celo v vodi.«

Ovce na letališču. Na berlinskem letališču Tempelhofelfeld se bo poslej paslo zopet kakih 1000 ovac, da bodo travo vedno sproti pogrizle in tla pognojile ter poteptale.

V boju z zmajem

V Indomalajskem otočju je majhen otok, ki se imenuje Komodo, in o katerem gre glas, da na njem prebivajo še predpotopne kuščarice ogromne velikosti, pravi zmaji, o kakršnih pripovedujejo pravljice in pripovedke. Ta otok je odkril Anglež Ouwens, ki ga je vihar vrgel nanj. Ouwens je na otoku odkril divje ogromne kuščarice, ki žro največje živali. Nevarne zverine. Svoje odkritje je potem priobčil v nekem časopisu na Javi, ne da bi se bil znanstveni svet kaj posebno vznemiril zaradi tega. Med tem so prihajale v širni svet vesti, češ, da na otoku prebivajo 7 metrov dolge kuščarice, ne ogromni zmaji, ki požro vola s kožo in rogmi, ki napadajo ljudi itd.

Cez nekaj let nato se je odpravila pod vodstvom Dirk Howlerja na otok ameriška znanstvena ekspedicija na posebni ladji, ki je imela s seboj filmske operaterje in pa tudi vse priprave, nekaj orjaških kuščaric ujeti živih. Na sosednem otoku v Indomalajskem otočju so najeli nekaj domačinov za pomoč. Nekateri teh, ki so že bili na otoku Komodo, so pripovedovali, kako grozanske zveri so te kuščarice, kako krvoločne, močne in strašne že na pogled. Eden udeležencev te ekspedicije pripoveduje:

Prišli smo na Komodo, ki je pokrit z džunglo in peščeno puščavo. Našli smo komaj ugasel vulkan in palme na peščenem obrežju. Tu žive divje svinje, neke vrste mali jeleni in podivjani biki. In kar je za Afriko lev, za Azijo tiger, to je za ta otok zmaj, največja in najbolj krvoločna zverina. Tri dni, in videli smo prvega. Pod skalo je bila izkopana votlina, izhajene steze so kazale v džunglo. Bilo je vroče jutro. Slučajno smo prišli mimo in že se je pokazala iz luknje široka ogromna glava, strašna glava s širokim gobcem in majhnimi očmi. Debelo nerodno truplo se je prikazalo temne, skoro črne barve. In skoraj kakor blisk je zver izginila. Ustrelili smo nekaj divjih prešičev in jih položili za vabo v močno past, napravljeno iz debelih vrvi. Še isti dan smo ujeli zver. Ko se je ogromni zmaj približal pasti in zagledal mastno

pečenko, se je vrgel nanjo. Zašel je med vrvi, ena zanjka se mu je ovila okrog zadnjih nog. Bilo je treba hudega boja, dokler nismo zmaja obvladali in ga z mrežami, vrvmi in drogovi tako zvezali, da se ni mogel ganiti. S strašno silo je orjaški zmaj otepal s svojim repom. Domačini se niso upali blizu. Še celo naš krotilec Pelton, ki je ujel že ne vem koliko levov in tigrov, se je obotavljal. Ta divja zver ima v sebi strašno moč, ki je tako velika, da celo pogled na njo ohromi odločnost najboljši pogumnega moža. To kuščarico in še nekaj drugih smo pripeljali v Ameriko. Štiri teh živali

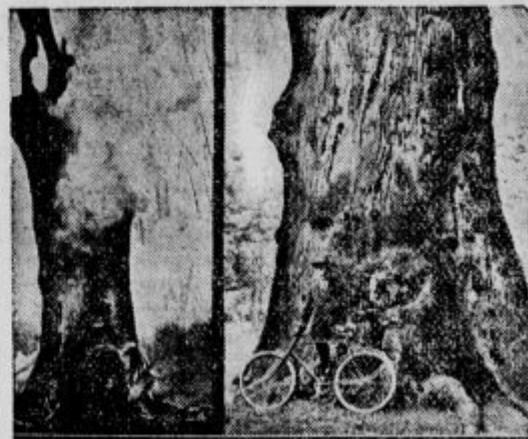

Generalmajor von Schleicher, o katerem govore, da hoče vreči Brüningovo vladno v Nemčiji in skupaj s Hitlerjem vpeljati vojaško diktaturo.

so bile potem odposlane v Nemčijo, od katerih sta dve v Berlinu.

Res je, da ti zmaji niso dolgi 7 m kakor so nam pripovedovali, ampak le 3—4 m. Res je pa tudi, da je to najsilovitejša in najbolj krvoločna zver, ki si jo je mogoče misliti. Požre neizmerno veliko. Ogabno je gledati, ko se vrže s svojimi zobmi, ki so ostri kot nož in na strani nazobčani kakor žaga, na svoj plen, kateremu odtrga naenkrat ogromne kose iz telesa. Te kuščarice pobijejo mlado govedo, včasih celo bika, ki so divji, hudobni in bojevit. Z ogromnimi čeljustmi razmesarijo telo in ga razmrčvarijo na kosce. Mladi zmajčki kopljejo včasih na obali za želvinimi jajci in jih žro, včasih plezajo na drevesa in plenijo ptičja gnezda. Ko pa dorastejo, pa menda ne plezajo več. Pač pa so vsi zmaji izvrstni plavalci. Videli smo jih večkrat plavati v najbolj razburkanem morju. Žive v votlinah pod padlimi orjaškimi drevesi. Vsaka žival živi vedno sama zase. Kadar se srečata dva, nastanejo hudi boji med njimi. Hodijo na pogled nerodno in počasi s ponosno dvignjeno glavo. Če je pa potreba, je žival čudovito okretna in bliskovito izgine v džungli. To so res bitja iz predpotopnega sveta, ti orjaški kuščarji, zadnji ostanki predpotopnih zmajev.

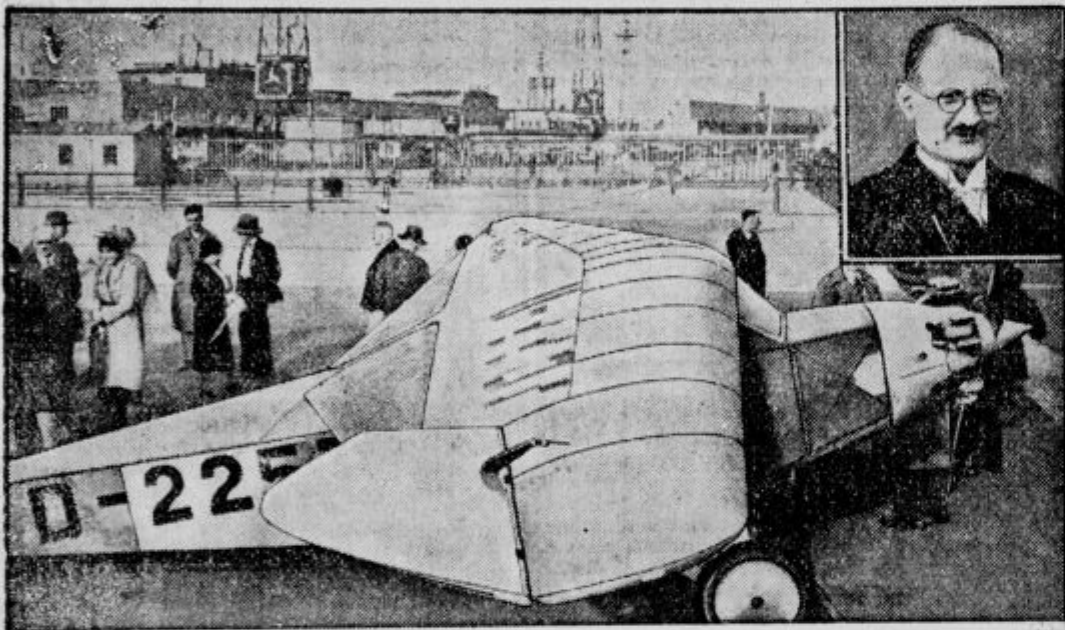
Plode se le počasi in bodo kmalu zatrti. Za našo ekspedicijo so tudi domačini začeli loviti te

1000letni hrast v plamenih. V zveriniaku Ivenacker na Mecklenburškem stoji 1000 let star hrast, ki ga je pa požar popolnoma uničil (na levi). Kako je bil ta hrast velik, lahko razvidi vsakdo s slike na desni: človek pod hrastom. 13 odraslih ni moglo objeti drevesa. V njegovem duplu je lahko sedelo 8 ljudi.

kuščarice z mrežami in sulicami. Vsi muzeji sveta, vsi zoološki vrtovi zemlje ponujajo ogromne vsote za enega zmaja. Holandska kolonialna vlada je sicer zapovedala varovati te zverine, začneje ostanki nekdanje dobe. Ampak otok Komodo je daleč, predaleč, da bi vlada videla, kaj se na njem godi.

Kmalu bodo izginili zadnji ostanki minule dobe in poslej bomo poznali le majhne kuščarje, krotke in boječe, ki žro travo in muhe, kvečjemu še miši ali ptiče. Nad otokom Komodo, se zdi da leži še zrak minulih dob, krutih in silnih časov, ko so po zemlji vladali še večji zmaji, kakor pa so ti, ki sedaj izumirajo na samotnem vulkanskem otoku sredi Indomalajskega otočja.

Letalo s spremenljivimi krili. Na berlinskem letališču so razkazovali letalo, katero je izdelal prof. Schmeidler iz Vratislave (desno zgoraj). Pri tem letalu more letalec med letom spreminjati, večati ali manjšati krila. kakor potreba nanese, kar je posebno važno pri dviganju od tal in spuščanju na tla. Tudi večja letala bodo s takimi krili lahko uporabljala manjša letališča.

Vesten uradnik

»Nouvelles litteraires« prinaša sledečo zabavno zgodbo iz Briandovega življenja. Pokojni državnik ni nikoli pozabil na svoje šolske tovariše. Eden izmed njih, pošten, a čudaški mož, ni imel nikjer obstanke. Ko je postal Briand minister, je njemu preskrbel službo. Vedej je, da ga ima prijatelj nepopisno rad in da mu je slepo vdan. Po daljšem iskanju je nekdanjega sošolca imenoval za nadzornika pri mestnem fizikatu, kjer so ga odredili za pregledovalca živil. Novi nadzornik je kmalu postal groza vseh branjev. Vsak dan je obedoval in večerjal v drugi gostilni, izročil v kemično analizo vzorce jedi in pisaril ovadbe. Ni prizanašal niti najbolj znanim gostilničarjem. Go-

† Anton Wildgas, sloveči avstrijski pesnik in bivši ravnatelj »Burgtheatru«, je umrl na Dunaju, star 51 let. Poleg dram je pisal tudi sonete.

stličarji so pošiljali vedno nove pritožbe in oblegali magistrat. Slednji je moral odpušiti prevestnega uradnika. Briandu se je nato posrečilo postaviti prijatelja za vodjo velike norišnice na Normandskem. Nekoč se je vozil po deželi in ravnatelj obvestil, da bo prihodnji dan pri njem zajtrkoval. Čim se je ustavil ministrov avtomobil pred umobolnico, se je vsulo od tod več sto norcev. Vrgli so kape v zrak, vihteli robce in kričali: »Živel Briand!« Minister je pripovedoval: »Vse je bilo tako sijajno prirejeno, da od kraja nisem niti pomislil na norce. Prepričan sem bil, da me pozdravljajo zdravi meščani, ki jih je na to pripravil uslužni glavni. A ko sem po zajtrku zopet odhajal, in je ponovno obkolila množica avtomobil, sem le opazil, da nekaj ni v redu. Nesrečneži so klicali: »Ostanite pri nas! Bodite naš pokrovitelj!« in se oprijemali blatnikov. Ko so napravili orožniki red, so pohiteli norci za avtomobilom. Tako urno so leteli, da ne vem, če so jih mogli po mojem odhodu poloviti in pripeljati nazaj. Morebiti je izgubila bolnišnica polovico gojencev, in da še zdaj letajo norci po Normandiji z glasnimi kiki: »Živel Briand!«

Novi poklici krajšajo ženskam življenje

Praga je izdala statistiko umrlih v zadnjih letih. Iz teh podatkov je razvidno, da so doslej ženske živele povprečno 10 let dalj ko moški. Zadnja leta pa se je to za ženske tako ugodno razmerje začelo izpreminjati. Vzrok je pač ta, ker si vedno več žensk služi svoj vsakdanji kruh v svobodnih poklicih.

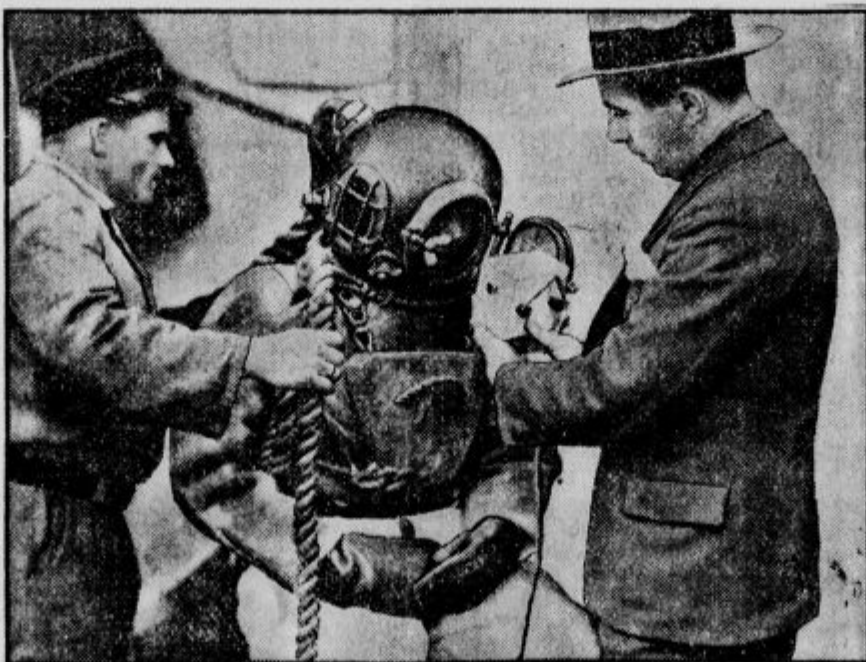
Lani je umrlo 9.183 Pražanov, od teh 4748 moških in 4435 žensk. Največ moških je pobrala smrt v starosti od 60—70 let, največ žensk (1132) pa v starosti od 70—80 let.

75.000 let staro okostje

V Palestini izkopava starine med drugimi tudi angleško-ameriška znanstvena ekspedicija. Pri Atlitu je izkopala tri človeška okostja iz neandertalske dobe. Učenjaki trde, da je to za antropologe najznamenitejša najdba. Okostja, pravijo, so stara 75.000 let. — To so seveda samo cenitve učenjakov.

»Zakaj pa toliko pijete, Brezar? To ni prav!«
»Oh, gospod župnik, saj pijem le, da bi pozabil.«

»Kaj bi pa radi pozabili?«
Brezar se popraska za ušesi, malo pomolija, potem pa pravi: »Hudirja, saj že sam več ne vem, kaj.«

Potapljači bodo telefonirali z dna morja. Danski radio poročevalec se je te dni spustil na morskno dno v potapljaški opravi in od tam telefoniral po svetu svoje utise. Na sliki ga vidimo, ko so ga potegnili kvišku, da se je zopet navžil zraka. Mikrofon ima pritrjen pod čelado.

Vinska razstava v Ptuj

Ptuj, 6. maja.

Za 11. vinsko razstavo, ki se bo otvorila v nedeljo dne 8. maja v Ptuj in bo trajala do 10. maja, so izvršeno že vse predpriprave. Razstavljenih bo nad 3000 butelj raznovrstnega vina iz vseh delov Dravske banovine. Za posetnike je preskrbljena polovična vožnja. Na odhodni postaji kupijo vozni listek, ki velja skupno s potrdilom razstavnega odbora o posestu razstave za povratek. Ob lepem vremenu se bodo vršili izleti v Haloze, vsak dan odhod ob 13 izpred Društvenega doma po že priobčenem programu.

Letošnja ptujka razstava vina bo brezdvoma ena največjih in najzanimivejših, kar jih je doslej pri nas bilo. Prijavljeni so že številni gostje iz inozemstva, posebno iz sosednje Avstrije. Otvoritve se izvrši v nedeljo ob 11 po banu dr. Marušiču. Pred otvoritvijo — ob 8 zjutraj — se bo vršil v Narodnem domu vinarski kongres, ki bo razpravljaval med drugim o važnem vprašanju trsnega izbora za Slovenijo. Razstava bo odprta vsak dan od 8 do 18, lako da bo dovolj prilike za poskušnjo vina na podlagi kataloga. Vsakdo bo lahko kupil vina takoj ali pa pozneje naravnost od producenta. Vsa potrebna pojasnila daje razstaveni odbor v Ptuj.

Sport

SPORTNI DOGODKI NA PRAZNIK

Praznih Vnebohoda sta izrabila kar dva ljubljanska kluba. Doma je igral Hermes z mariborskimi Železničarji kvalifikacijsko tekmo. Slo je, kdo od teh dveh klubov bo zastopal Slovenijo na turnirju železničarskih moštev. Sreča je bila naklonjena moštvu iz Maribora, ki je zmagal z 2 : 1. Hermes je nastopil v precej čudni sestavi, kar je vplivalo tudi na igro samo. Železničarji so nastopili z nekaterimi rezervami in niso tako zaigrali kakor v prvenstvenih tekmah. Tekmi je prisostvovalo okoli 400 gledalcev. V predigri je rezerva Ilirije podlegla Jadranu s 4:2, dopoldne sta igrala Slovan in rezerva Svobode 2:2.

Ilirija je odšla v goste k zagrebškemu Gradjanskemu. Ilirija je odšla v Zagreb brez najboljših napadalnih igralcev. Svetie, Lašič in Ilec si bolni. Na uspeh naravno ni nihče računjal, še z razliko samo par golov bi bili zadovoljni. Toda fantje so dobro vedeli, da slovesa, ki so ga lani priborili slovenskemu nogometu, ne smejo zapraviti. Dosegli so neodločen rezultat 2:2, kar je proti prvaku Zagreba na njegovem igrišču lep uspeh!

ILIRIJA : MARIBOR

Že jutri bodo belo-zeleni morali ponovno dokazati ali so res naše najboljšie moštvo. Rezultat tekme z Gradjanskim dokazuje, da so fantje pri Iliriji domeli, kako se igra in zmagaja. Letos belo-zeleni niso izgubili nobene tekme, vselej so zaigrali dobro, še posebno proti resnejšim nasprotnikom. V prvenstvu so do sedaj odpravili precej gotovo vse nasprotnike. Toda najmočnejša rivala sta ostala za zaključek. Kar tri moštva smo imeli, ki so se upravičeno

potegovali za prvo mesto. Za konec je ostal na prvem mestu, kot že toli krat, moštvo Ilirije. Prvenstva ji ne more nihče odvzeti. Železničarji in Svoboda sta zmešala teoretične račune. Slo bo sedaj še za drugo moštvo, ker ni vse eno, kdo bo drugi. Vlogo igrajo termini državnega prvenstva, se bo Maribor gotovo potrudil doseči dober rezultat.

Nasemu občinstvu se v nedeljo predstavi dva elitna kluba Slovenije, ki sta dolžna pokazati z lepo in fair igro na kakšni višini je naš nogomet. Podrobnosti o tej tekmi objavimo jutri.

SVETOVNA PRVAKA

v namiznem tenisu, mlada Čeha Lauterbach in Kolar, nastopita proti našim igralcem, v nedeljo zvečer ob 20 v dvorani Delavske zbornice.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 7. maja: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, plošče 17.30 Salonski kvintet 18.30 Drago Uloga: Gimnastične vaje 19.00 Ga. Orthaber: Anglesčina 19.30 Govorniške vaje (I. Peršuh) 20.00 Koncert orkestra »Grafike«. — 21. Kuplete pojeta gg. Povhe in Peček. — 21.30 Salonski kvintet, vmes časovna napoved in poročila.

Nedelja, 8. maja: 9. Prenos cerkvene glasbe iz cerkve Srca Jezusovega. Poje zbor drž. učiteljska. Vodi prof. Repovš. — 9.30 Versko predavanje: Nedeljske misli (pravatelj gosp. Jagodic). — 10. Šah, gosp. Pleničar. — 10.30 Dr. Voršič: Dr. Korosec in združništvo. — 11. Koncert orkestra »Zarje«. — 12. Čas, poročila, plošče. — 15.15 Shakespeare »Sen kresne noči«: igra rokodelčičev (Ljudski oder). — 16. Akademija podmladka Rdečega križa na klasični gimnaziji. — 16.45 M. Kragelj: Kako duhovito kratkočasim sebe in družbo. — 17.15 Dvoboj na harmoniki (Magister, Kokalj). — 20. Esperantsko predavanje: Slovenska glasba s spremljevanjem plošč (gosp. Kozlevčar). — 21. Solistični vijolinski koncert gospe Brandlove. — 22. Čas, poročila. — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi:

Nedelja, 8. maja.

Budimpešta: 10. Nabožna glasba. — 20.40 Večerni koncert. Plesna glasba. — Dunaj: 11. Simfonični koncert. — 19.35 Koliko ljudi more zemlja preživljati. — 20.05 Igra. — 22.05 Plesna glasba. — Langenberg: 20. Ljudske pesmi. Plesna glasba. — Rim: 10.15 Nabožna glasba. — 20.30 Večerni koncert. — Belgrad: 19. Vokalni koncert. — 19.30 Peser koncert. — Toulouse: 19.45 Koncert vojaške godbe. — 21.30 Operne pesmi. — Stuttgart: 12.15 Državni kancler dr. Brüning govori. — 20. Goethejeva proslava. — 21. »Nibelungi« III. del. — Barcelona: 20. Plesna glasba. — 22.45 Vokalni koncert. — Milano: 12.30 Izbrana glasba. — 20.15 Izbrana glasba. — 21. Operni prenos. — Zagreb: 10. Prenos slavlja Zrinjski-Frankopan iz narodnega gledališča. — 20.30 Koncert tamburaškega zbora hrvatskega glasbenega društva »Zvono«. — 22. Plesna glasba.

Najcenejše domače kopališče

ČATEŽKE TOPLICE

pri Brežicah.

Radioaktivna akvatoterma 46° C. — Revmatizem, isias, ženske bolezni. — Predsezona od 15. maja do 15. junija. — Cene znižane. — Zahtevajte prospekte.

KROVEC

FRANC FUJAN, LJUBLJANA, Galjeva št. 9.

ZALOGA ŠKRILJA

in vseh strešnih potrebščin. — Delo garantirano.

Cenjenim damam in gospodom

priporočam trajno kodranje z novim aparatom model 32. Trajno kodranje že od Din 30 — naprej. Prevzamem vso garancijo, kodranje ne peče in jamčim, da se ne kvarijo in sežgo lasje. Gg. uradnikom znižam mesečni abonma. Striženje otrok Din 5 —, onduliranje Din 7 —. Na znižanje cen posebno opozarjam gg. uradnike in njih družine. Priporočam se

Frizerski salon za dame in gospode

Franc Loborec, Ljubljana

Boštnikov trg št. 4, pri Rimski cesti

Odbor občine Moste pri Ljubljani javlja tužno vest, da je umrl njega zvesti član

gospod

Ignac Dolničar

obč. odbornik

Pogreb blagopokojnega se bo vršil v soboto, dne 7. maja ob 3 popoldne izpred hiše žalosti v Smartnem št. 6 na pokopališču v Dev. Mar. v Polju.

Blagemu pokojniku ohranimo časten spomin.

Margit pl. Wurzbach-Tannenberg sporoča v svojem in v imenu svojih otrok Norberta, Haraldja, Maksimiljana, Jussija in sinahe Maše ter vseh ostalih sorodnikov pretužno vest, da je njen iskreno ljubljani soprog, nepozabni oče, tast, nečak, stric in svak, gospod

dr. Artur pl. Wurzbach-Tannenberg

odvetnik in graščak

v petek, dne 6. t. m. previden s tolažili sv. vere nepričakovano v Ljubljani umrl.

Truplo nepozabnega pokojnika se bo v soboto, dne 7. t. m. v mrtvaški veži na Stari poti št. 2 slovesno blagoslovilo in nato prepeljalo v Predvdor, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo, dne 8. t. m. ob 10 dop. in bo položeno k večnemu počitku v rodbinsko grobnico.

Ljubljana-Litija-Predvdor, dne 6. maja 1932.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

ČE ŽELITE KUPITI POHIŠTVO,

po jako znižanih cenah obrnite se naravnost na

ANDREJ KREGAR in sinova

tovarniška zaloga pohištva

ŠT. VID NAD LJUBLJANO -- (nasproti kolodvoru)

Inserirajte

V

'Slovencu'!

FURNIRJI

vsake vrste pri trvdki

P. R. ALLES, Ljubljana — Frankopanska 18.

Za posvečitev telesa in zraka v hiši, za bolnike in živčno bolne, za potovanje in doma

TOALETNI KIS

Sestavljen je po našem starem izkušenem predpisu iz aromatičnih zdravilnih rastlin. Osvežuje telo, okrepuje živce bolnih in slabih, služi za pomirjenje, masiranje, pranje in kopanje, pri nezvesti, glavobolu, prehladu, vznemirjenosti, naporu in trudu. Uporablja se radi prijetnega vonja in za masiranje ali se pije pomešan z vodo po žličicah, močno razredčen z vodo se rabi za pranje in za obkladke hladne in tople. Ne pokvari se nikdar in vedno se lahko uporablja. Cena steklenici 15 Din. Proizvaja ga in daje v promet stara, l. 1599, ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulič, Zagreb, Jelačičev trg broj 20.

ZAHVALA. Zahvaljujemo se za mnogoštevilne izraze iskrene sočutja, katere smo prejeli povodom smrti naše nepozabne, srčno ljubljene soproge, sestre, te, sestrične in drage mamiče, gospe

Terezije Špiler roj. Zupan

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam v težkih dneh bili v tolažbo ter pokojno v tako obilnem številu spremili k večnemu počitku. — Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini ter gg. zdravnikom. — Posebna zahvala gosp. dr. Jensterlu za njegovo požrtvovalno, vsakdanje obiske. Najlepa hvala vsem sorodnikom in sosedom za krasne vence, ter pevskemu društvu »Zarja« za ganljivo petje.

Trbovlje, dne 1. maja 1932. ZALUJOČI OSTALI.

Brez posebnega naznanila
V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče in sin, gospod

IGNAC DOLNIČAR

posestnik

dne 5. maja zjutraj previden s sv. zakramenti bogu vdano umrl. Pogreb draga pokojnika bo v soboto 7. maja ob 3 pop. iz hiše žalosti Smartno št. 6, k D. M. v Polju. Smartno ob Savi, dne 5. maja 1932.

Zalujoči: Uršula Dolničar roj. Marn, soproga. Francka, Marica, hčerke. Marija Dolničar, mati, in ostalo sorodstvo.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

28

Iz stanišč je slišati dihanje spečih: rekel bi, da jarek ječi kakor bolan otrok. Ves trd sem in poskakujem pred svojo črno prežavnico kakor plesoč medved; na misli mi je samo to, kako mi poteče čas. Vzdiž čolega jarka okorno skakutajo tiho kramljavači vojaki, držeče roke prekrižane na prsih, ali pa ubrano topotajo z nogami. Ob tem enoličnem hrumu noč oživlja. Po prekopih in zveznih rovih zamoklo bobne zmurznjena tla pod okovanimi čevlji. Vsa linija pleše nocoj. Ves polk pleše to noč pred napadom, vsa armada mora plesati, celokupna Francija pleše, od morja do Vogezov... Kako lepo vojno poročilo za jutri!

Utrujen sem in ne poskakujem več. Nastonjen na obod se prepušчам begotnim mislim... Zdajci mi omahne glava naprej; vzravnam se... Preneumno, kmalu bi bil zaspal. Pogledam na zapestno uro: še dve uri. Nikoli ne zdržim do polnoči, nikoli. Zavistno poslušam smrčanje enega tovarišev, ki pošteno vleče dreto v svojem duplu... Če bi le mogel zlesti k njemu, se zlekčiti na slamo, položiti glavo na njegovo pečeno vrečo, in spati... Že ob sami tej misli mi oči nasladno lezejo vkup.

Nu, le nobene neumnosti... Zberem se in silim, da opazujem črno luknjo strelnice, dasi skozi njo ni moči ničesar videti. Je pa tudi vse neverjetno mirno, niti ene granate nikjer; dejal bi, da so jo Švabi odkurili.

Pok! Suho je jeknil strel, prihajajoč od nemških

jarkov. Takoj nato še eden. Straže, ki zaspano tiče ob prežavnicah, planejo kvišku. Napeto prisluškujemo. Za trenotek je vse tiho, potem brez reda zaprasketajo streli in ogenj iz pušk treskajoč narašča.

»Na patrolo streljajo!«

Švabska raketa polegno skozi noč belo črto in se razpoči. Druga sikne na desni, potem na levi še ena; njihove blesteče oči zamahujejo v vetru in preže po prebujeni ravani. A tam se nič ne gane, naši so se prilepili ob tla.

Vsa švabska linija pred našim jarkom strelja in poka: krogi mijavkajo tik čez naše jarke; če katere udari v obod, tlesni, kakor da bi počil bič. Pokanje pušk razdražljivo preglašuje pravilno nabijanje strojnice. Ha! Zelena raketa! Nemci zahtevajo artiljerijo. Prihulimo se še bolj za strelnicami in čakamo.

Pet rdečih snopov se s treskom razprši, pet šrapnelov v ravni črti. Njihov ogenj za sekunde osvetli usločene hrbe in prihuljene glave. Po ravani pred nami treskajo in se razletavajo izstrelki. Tako traja hrup nekaj minut, nato pa brez razloga vse potihne; topovom se je jeza izkadila. Tudi ogenj iz pušk je ponehal.

»Povej naprej, ne streljati... Patrola je zunaj, poveljuje neki glas.

»Povej naprej, ne streljati.«

Ukaz prihaja bliže, gre od ust do ust dalje, se oddalji. Prežimo, prisluškujemo... Pok! udari v tišino puškin strel. Možakarju se meša, ka-li? Pok! Še eden.

»Ne streljati, zaboga!« kriči sergeant Berthier, ki je stopil iz stanišča. »To je patrola, ki se vrača!«

V tem trenutku zaslišim iz teme drhteč glas. Dejal bi, da poje... V resnici je pesem:

»Je veux revoir ma Normandie...«

Za menoj se smeji Fouillard. Nehote se zasmejem tudi jaz, a pri srcu mi je tesno. Ta jecljajoča pesem v noči je žalostna in smešna obenem. Glas prihaja bliže in neha peti:

»Ne streljati... Verneau, od četrte... Patrola.«

A nekdo drug, malo dalje, je s pridruženim glasom povzel pesem:

»...ma Normandie,

C'est le pays, qui m'a donné le jour...«

Še iz večje razdalje slišim tretjega, ki žvižga izgubljen na temni plani:

En avant la Normandie!...

Od vsepovsod je slišati iz temnih polj pridružene glasove, ki popevajo, in plaho, tiho žvižganje. Saj je nora — prav kakor da bi se ljudje vračali s sejma — pa vendar tako bridko! Da bi se zavarovali pred presenečenji od nemške strani — saj so utegnili Nemci zvedeti geslo — so bile prejele patrole ukaz, naj pojo domače pesmi in se dajo tako spoznati. In ko se sedaj s težavo plazijo po trdo zmurznjeni pesi, pojo. Njihovi pridruženi glasovi blodijo na oni strani žičnih ovir sem in tja; iščejo naskočne vrzeli...

»Semkaj, fantje!«

Prvi mož skoči v jarek.

»Ali si katerega jarek?«

»Ne vem... Te svinje so nas slišale. Pa kaj bi nas ne, ko te osrane škarje tako cvilijo, da jih slišiš miljo daleč.«

* »Še enkrat moram videti normansko domačijo.«

** »...mojo Normandijo, ki je rodila me...«

*** »Navrej zastava Normandije!«

Ljubljana knjižarnice: Iz založništva Jugoslav. knjižarnice v Ljubljani: 20. zvezek: Savišček: IZPOLJ GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle: IZGUBELJENI SVET (The Lost World), 28 Din, vez. 40 Din. — 32. zvezek: Reimann: ZAGORSKI ZVONOVI, 28 Din, vez. 40 Din. — 33. zvezek: Bridges: NA POMOC, 30 Din, vez. 42 Din. — 34. zvezek: Bruckel: CIRKUSKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din. — 35. zvezek: Bruckel: CIRKUSKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10349.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Absolventinja

trgovske šole, s prakso, prosi nameščenja. — Ponudbe pod »Vestna« št. 6584 na upravo »Sl.« (a)

Mladenič

z dežele, vojaščine prost, vaje nekoliko vrtnarstva, išče službo, hišnika ali kaj sličnega. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Vestna« št. 6587. (a)

Zastopstvo

dvokoles iščem. Vpoštev pridejo trgovci, ki razpolagajo tudi z otroškimi kolesi. Ponudbe s prospekti poslati takoj na: Oblak Stefan, Boh. Bistrica 94. (a)

Krojaški pomočnik

vojaščine prost, išče dela. Naslov v upravi pod št. 6631. (a)

Gospodinja

starejša, sprejme vsako službo. Podpečan, Vojnik. (a)

Želim mesta

v trgovini. Ivanka Felicijan, Vojnik. (a)

Boljša gospodična

z dežele išče primerno službo, če mogoče mesto blaginjske, prodajalke ali slično. Vešča nemščine (šivanja ter gospodinjstva). Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Maj 25« št. 5575. (a)

Knjigovodja

perfekten bilancist, z znanjem slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika, z dolgoletno prakso, želi premeniti službo v industrijskem podjetju. Ceni ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Knjigovodja« št. 6579. (a)

Službo dade

Beseda samo 50 par

Kino-biljeterke

mlade, pridne in poštene, se iščejo. Nastop 14. maja. Zmožne tudi nemškega jezika imajo prednost. Obširne ponudbe s sliko na Zdraviliški Ton-kino, Rogaska Slatina. (b)

Mesar

za sezono, navajen peči jagence in prašičke na raznju se išče. Več pove Anton Stirn, kopališče ob Savi. (b)

Kino-operateur

za Licht-tonfilm, samo prvovrstna moč, se išče za takojšnji nastop. Obširne ponudbe s sliko na Zdraviliški Ton-kino, Rogaska Slatina. (b)

Natakarico

marljivo, zanesljivo, srednjih let, sprejme boljše gostilna na Dolenjskem. Ponudbe s sliko na upravo »Slov.« pod »Poštena« št. 6621. (b)

Blagajničarka

za kino, zmožna tudi nemškega jezika, se išče Nastop 14. maja. Obširne ponudbe s sliko na Zdraviliški Ton-kino, Rogaska Slatina. (b)

Auto-motor

Beseda samo 50 par

Tovorni avto

Chevrolet, brezhiben, se ugodno proda. Mehanična delavnica Kapiteljska ulica 3. (l)

Bencin motor 4 Ks

skoro nov, napredaj radi nabave elekt. motorja, za polovično ceno. — Franc Strors, Rovte, Trbovlje 2. (l)

Resnica v reklamah!

Redna številka 3. 457-267/1932

P o t r d i l o .

Na upravo tukajšnjega dnevnika »Slovenec« sem pregledal kontrolno knjigo o vsakodnevni nakladi tega dnevnika in ugotovil, da so vpisi v tej knjigi brez poprav in točno zapisani dan za dnem. G. ravnatelj uprave — Rakovec Ivan mi je na vprašanje izpovedal, da vrši te vpise že nepretrgoma več let pri podjetju uslužbeni strojnik Jamnik Leopold — vsak dan sproti vestno in zanesljivo. — Iz te knjige sem razvidel in potrjujem, da naklada nedeljske številke dnevnika »Slovenec« v prvem četrtletju tekočega leta ni bila nikoli manjša od 26.200 berem, osemindvajseti — sočvesto izvodov, enkrat pa je celo dosegla število 34.000 berem, štirinajstdesetisoč izvodov. — V Ljubljani, dne 31. enajstidesetega marca leta 1932. Edentiščdevetstodvajstidesetega. —

Denar

Beseda samo 50 par

50.000—85.000 Din

posojila iščem na novo hišo ali pa isto prodam. Vknjižba na prvo mesto. Prevzamem tudi hranilno knjižico. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Julij« št. 6604. (c)

Objave

Beseda samo 50 par

Vinotoč

Rupena, Košaki 30, je otvoren od 1. maja 1932 naprej. Se priporoča za obisk. (o)

Pozor!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem že odprl kopališče ob Savi na Jezici. Točimo iz vseh domaćih gorc najboljše, zbrana vina po nizkih cenah in uniojsko boljše marčno pivo. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. — Za obilen obisk se priporoča Anton Stirn, kopališče, Jezica. o

Radio

Beseda samo 50 par

Trocevni radio

kompleten, zamenjam za kolo. Golob, Radomlje. g

Stanovanja

Beseda samo 50 par

ISČEJO:

Stanovanje

enosobno, isčeta dva. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Julij« št. 6604. (c)

Boljši gospod

išče po zmerni ceni lepo sobo. Ponudbe pod »Miren gospod« št. 6632 na upravo »Slovenca«. (s)

ODDAJO:

Stanovanje

manzardno, dvosobno, ne-parketirano, s kabineto, kuhinjo, predsobo in pritlikinami se odda s prvim junijem za 600 Din. Naslov v ogli. oddelku »Sl.« pod št. 6643. (d)

Stanovanje

sobe, kuhinje in pritlikin — se odda takoj mirni stranki v Stožicah. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6580. (d)

Meblovano sobo

lepo, 2 postelji, oddam. Einspillerjeva 25 — Bežigrad. (s)

Mala soba

se odda. Maribor, Vrbanova 21. (s)

Meblovano sobo

poseben vhod, elektrika, oddam takoj. Stari trg št. 11-a, II. nadstr. (s)

Meblovano sobo

s posebnim vhodom in elektriko oddam boljše mu gospodu. Florjanska ulica 31-I. (s)

Letoviške sobe

s kuhinjo in vrtom oddam na Gorenjskem. — Cene po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6623. (s)

Soba

v I. nadstr. s posebnim vhodom in elektriko, se takoj odda. Rožna dolina cesta VIII, št. 22. (s)

Soba

dve postelji, parket, lep razgled, vrt, gozd, z domačo hrano, nudim za 540 Din mesečno. Šiška, Vodnikova 220, leve stopnice. (s)

Vnajem

Beseda samo 50 par

ISČEJO:

Čevljarsko delavnico vzamem v najem. — Ivan Tajč, čevljar, Hudo, Radomlje. (m)

ODDAJO:

Več trgov. lokalov lepih, se odda za 1. avgust v novi Luckmannovi hiši v Gradišču. Poizve se v pisarni dr. Luckmannova, Erjavčeva c. 4-I. (n)

Lokal

trgovski, krasen, z dvema izlogi, zatem en lep obrtniški prostor, na zelo prometni cesti blizu pošte v Kamniku, se vsak posebej ugodno odda s 1. junijem. Agilni osebi zasiguran uspeh. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Obrtniški prostor« št. 6634. (n)

Razno

Beseda samo 50 par

Šotori, čolni!

Ilustriran katalog izšel; pišite ponj! — B. Kolb, Vižmarje 14 nad Lj. (r)

Priporoča se

železnina A. Sušnik — Ljubljana, Zaloška c. (r)

Diplome z napisi

naročite pri Zupanu — knjigovoznica v Mostah. (r)

Izletniki, planinci

pozor! Nedeljske avtobusne vožnje v Polhovgradec — avtobusno podjetje Vehovec. Odhod iz Ljubljane Borštnikov trg ob pol 8 in pol 1. Odhod iz Polhovgradca ob 11 in 18. Za večje družbe na razpolago poseben avtobus. Avto-postaja v Polhovgradcu pred gostilno Grošič, kjer vam postrežejo z dobrim prigrizkom in dobro pijačo. (r)

Društvene diplome

naročite pri Zupanu — knjigovoznica, Ljubljana-Moste. (r)

Posvetva

Beseda samo 50 par

Lepa parcela

1400 m² se proda. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 6581. (p)

Trgovska hiša

lepa, visokoprtilična, s šestimi sobami, trgovskim lokalom, gospodarskim poslopjem, v večjem kraju, pri farni cerkvi na bivšem Stajerskem, ob železniški progi, se takoj proda. Tudi se lahko kupi zraven nekaj njiv. Vzamemo se kot plačilo tudi vložne knjizice dobrih denarnih zavodov. Ponudbe na oglašni oddelku »Slov.« pod šifro »Hiša 200« št. 6409. (p)

Na prodaj!

Posvetvo obstoječe iz vodne žage, polnojarmenik, umetni mlin z lastno vodno močjo ter stanovanjske hiše in gospodarsko poslopje, s primerno količino zemljišča v mestu blizu Maribora na železniški postaji. Proda se pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na Karl Kukič, Slov. Bistrica. (p)

Stavbni kompleks

prodaj pri Dunajski cesti blizu Stadiona. Jerko, Dunajska cesta 97. (p)

Kupimo

Suhe smrčke (mavrohe) kupuje

Sever & Komp. Ljubljana

Gospodarska cesta 5

Brunsi les

(Schleifholz) smreka, 10 odstotkov jelke, od 10 do 20 cm premera, išče mo večje količine. Doba-va do konca julija. — Ponudbe franko meja Špilje neocarinjeno pod »Eksport« št. 6613 na upravo lista. (k)

KOVINSKA INDUSTRIJA

JOSIP HAFNER, Ljubljana, Prisojna ul. 5

V naših delavnicah izdelujemo (popravljamo):

za dom, restavracije in hotela:

moderne lestence, svetiljke in ostalo moderno in starinsko kovinsko opremo; srebrnino, popravljamo obrabljeno jedilno in servirno orodje.

za mizarje:

moderne obloge za vrata, ročaje, okrase iz pločevine itd.

za kamnoseke:

nagrobne svetiljke, vratca za kamine, kovinske okraske za spomenike itd.

za trgovce

stojala za izložbe — za vsako stroko, napisne črke iz izbočenega bakra itd.

Vsako naročilo se izvrši strogo solidno in najvestneje, po priznani konkurenčnih cenah!

Vrednostne papirje

kupuje Komanditna družba M. Jankole, Selenburgova 6/II. (k)

Trame

18/24 cm debele in 5,50 m dolge, tesane glava-glava, kupim ca 60 m². Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Trami« št. 6550. (k)

Glasba

Beseda samo 50 par

Izvrsten violončelo

naprodaj. Vrbanova 21, Maribor. (g)

Pridelki

Beseda samo 50 par

Ajda

mlevska, nekaj vagonov, takoj odda Kmetijska zadruha v Ptuj. (l)

Seno

vrtno, lepo sušeno, ca. 1000 kg, prodam. Franc Jemec, Vižmarje 98. (l)

Prodamo

Beseda samo 50 par

Dolomitni pesek

ki Vam ga dostavi K. Vodnik, se naroča pri »Jeklo«, Stari trg, tel. 2845, Ljubljana. (l)

Damske trenčke

za pomlad od 390 Din naprej, črno- in temno-modre rips plašče od 440 Din naprej, razne bolj navadne že od 195 Din naprej nudi F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Poseben oddelk za damsko konfekcijo. (l)

Damski klobuki

in slamniki že od 50 Din naprej, vedno zadnje novosti. Preoblikovanje Din 28.—. Salon »La femme Chic«, Anica Puhek, Selenburgova 6-I. (l)

NOGAVICE

damske od 8 Din dalje, moške od 3 Din dalje. — Modno blago M. SUSNIK Krekov trg 10 (nasproti Mest. doma)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Šivalni stroj

nov, napredaj za 1300 D. Miklošičeva 7-III (vhod poleg Delavske slaščičarne). (l)

Novi obrtni zakon se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (l)

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Vino

zlahtnih trt, lastnega pridelka, trošarine prosto po novi troš. noveli, prodaja dokler je zaloga, liter 4, 4 in pol, 5 Din. A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška c. (l)

Vrtni klopi

stalno v zalogi pri Strojnih tovarnah po 260 Din. (l)

Kolo

dobro, prodam za 450 D. Marijin trg 3-II. (l)

Fine popeline

za moške srajce kakor tudi blago za sportne srajce vam nudi najceneje O. Slibar, Stari trg 21. (l)

Velika izbira SVILE

v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke, bluze in perilo

R. Miklauc

Pri »Škofu« Ljubljana

R. Miklauc

Pri »Škofu« Ljubljana

Valjni mlin

in žaga na stalni vodi, v prometnem kraju ob železnici, se ugodno prodaja. Malgajeva 9, Ljubljana VII. (l)

Dve dvojni okni

s šipami 1/1 m, dobro ohranjeni, se poceni prodajo. Malgajeva 9, Ljubljana VII. (l)

Za birmo

modra marine obleka za dečka 12—14 let poceni naprodaj. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 6599. (l)

Uniforme

in oficirske potrebščine si nabavite najceneje pri znani tvrdki A. Vrbin, Vidovdanska c. 20. (l)

Kolo

moško in žensko, napredaj za vsako ceno. Miklošičeva 7-III (vhod poleg Delavske slaščičarne). (l)

Velika miza

za krojenje (Zuschneide Tisch) in brzostroj napredaj. Naslov pod št. 6641 na upravo »Slov.« (l)

Levorčni stroj

čevljarski, malo rabljen, samo 1780 Din. — Rezika Rak, Hudo, Radomlje. (l)

Obrt

Beseda samo 50 par

Splošno mizarstvo

Jos. Sajovic, Ljubljana, Škofja ul. 13, se priporoča. (l)

Turisti!

Najtrpežnejše gojzjerje s poštnino 245 Din nudi družba »Sora«, Ziri. (t)

Trajno kodranje!

na najnovšem Henkel-novem aparatu — model 1932, po primernih cenah. Mirko Zatelet, frizer, vogal Rimske ceste 24.

Birmanska darila

po znižanih cenah pri L. VILHAR, urar Ljubljana, Sv. Petra c. 36

Ako si kdo želi

napraviti oblčila po meri in po načrtu, naj se zgleda v delavnici Antona Moharja, Kresnice 7 — grem tudi na dom. (t)